

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยาปี 2547 – 2549 ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
 - 1.1 ความหมายของอุดมศึกษา
 - 1.2 หลักการของการอุดมศึกษา
 - 1.3 หน้าที่หลักของการอุดมศึกษา
 - 1.4 ขอบเขต ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา
 - 1.5 ประวัติความเป็นมาของการอุดมศึกษา
 - 1.6 ความเป็นมาของการอุดมศึกษาไทย
2. ปัญหาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
3. การออกกลางคันของนักศึกษา
 - 3.1 นักศึกษา
 - 3.2 อาจารย์ผู้สอน
 - 3.3 ทักษะติดต่อสาขาที่เรียน
 - 3.4 ครอบครัวของนักศึกษา
 - 3.5 สภาพแวดล้อมในสถาบัน
4. ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยากับการจัดการศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

1.1 ความหมายของอุดมศึกษา

ความหมายของอุดมศึกษา หมายถึง การศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มุ่งศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองรูปแบบ คือระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา มาตรา 59 กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นนิติบุคคล โดยจำแนกหลักสูตรการเรียนการสอนเป็น 3 ระดับ

1. ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
2. ระดับปริญญาตรี
3. ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

การเรียกชื่อสถาบันอุดมศึกษา อาจเรียกว่า โรงเรียน วิทยาลัย สถาบัน หรือมหาวิทยาลัย ก็ได้ แต่จะต้องจัดการเรียนการสอนในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทั้งสามระดับดังกล่าวแล้ว

วิจิตร สีนสิริ (2534 : 8-10) ในฐานะผู้บุกเบิกวิทยาการด้านอุดมศึกษามหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาเป็นคณะบุคคลที่มีอิสระ และมีความคิดทางวิชาการเป็นพิเศษ มีสมรรถนะที่จะจัดระเบียบ วิเคราะห์ บุกเบิกวิทยาการชั้นสูงและพิมพ์เผยแพร่ความรู้ โดยยึดหลักความเป็นปรนัยและเหตุผล
2. สถาบันอุดมศึกษาเป็นนิติบุคคลที่มีกฎหมายรับรอง ให้อำนาจในการบริหารงาน และมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน
3. มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ ที่รัฐให้การสนับสนุนในการจัดตั้ง
4. การบริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นเรื่องซับซ้อนลึกซึ้งไม่น้อยกว่าการบริหารธุรกิจขนาดใหญ่ จึงจำเป็นจะต้องใช้ผู้บริหารมืออาชีพ
5. อุดมศึกษาได้รับความไว้วางใจ ทั้งทางกฎหมายและศีลธรรม จึงต้องเป็นกลางทางการเมือง ตั้งอยู่บนรากฐานของเหตุผลและรู้แจ้งในวิชาที่รับผิดชอบ
6. การเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาเป็นสิทธิพิเศษ ไม่ใช่สิทธิทั่วไปของชุมชนแต่สิทธิพิเศษนี้สถาบันอุดมศึกษาควรขยายออกไปให้กว้างขวางเท่าที่จะทำได้ไปยังบุคคลที่มีความสามารถทางสติปัญญา มีความเสมอภาคในโอกาส
7. นิสิตนักศึกษาหรือคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ที่ได้รับเข้ามาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว จะต้องยอมรับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วินัย ของสถาบัน
8. สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่พิทักษ์สิทธิของนักศึกษา คณาจารย์ ที่ชุมนุมกันอย่างสันติเพื่ออภิปรายปัญหา อุปสรรค และนวัตกรรม แต่ไม่พิทักษ์การชุมนุมของบุคคลที่ต้องการบีบบังคับและใช้กำลังรุนแรงผิดกฎหมาย
9. สถาบันไม่พึงยินยอมให้อิทธิพลทางการเมืองภายนอกมาควบคุมชุมชนวิชาการของตน
10. คณาจารย์ผู้บริหารจะต้องเข้าใจความต้องการ ความสนใจของนิสิตนักศึกษา เพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาการเรียนการสอน และกิจกรรมให้สนับสนุนส่งเสริมศักยภาพความสามารถและความสนใจของผู้เรียนให้ถึงขีดสูงสุดอยู่เสมอ
11. การจัดสวัสดิการให้นิสิตนักศึกษา เป็นภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

12. การลงทุนเพื่อการอุดมศึกษา เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ มีความสลับซับซ้อน จึงควรพิจารณาให้รอบคอบถึงความคุ้มค่าของการลงทุน ต้องบริหารให้ มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

13. อุดมศึกษาเป็นชุมชนวิชาการ การบริหารควรคำนึงถึงปัจจัย ทุน คน วัสดุ การ จัดการ ขวัญ และเทคโนโลยี

1.2 หลักการของการอุดมศึกษา

เนื่องจากอุดมศึกษามีความหมาย ความคิดรวบยอด และมีความสำคัญดังกล่าวแล้ว การจัดการอุดมศึกษา จึงต้องพิจารณาแนวโน้ม และวิวัฒนาการอย่างรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อให้อุดมศึกษา สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิชัย ตันศิริ. 2539 : 100-107) โดยยึดหลัก ดังนี้

1. หลักเอกภาพท่ามกลางความหลากหลาย
2. หลักของความสมดุลระหว่างคุณภาพประสิทธิภาพและความเสมอภาค
3. หลักของการจัดระบบให้เกิดการอุดมศึกษาเพื่อปวงชนควบคู่ไปกับการศึกษา เพื่อ คนส่วนน้อยที่ได้รับการคัดสรร
4. หลักการกระจายอำนาจทางการบริหารและการจัดการ

1.3 หน้าที่หลักของการอุดมศึกษา

หน้าที่ (Functions) หมายถึง เป้าหมาย หรือ วัตถุประสงค์ หรือความรับผิดชอบ ของสถาบันอุดมศึกษา เดิมทำหน้าที่สำคัญ 2 ประการ คือ การสอนและการวิจัย โดยหน้าที่ทั้งสอง มุ่งไปที่การให้การศึกษาและการฝึกอบรมกำลังคนระดับสูง ตลอดจนสร้างความรู้ใหม่ ๆ ต่อมาจึง ได้เกิดหน้าที่ประการที่สามขึ้น คือ หน้าที่ในการส่งเสริมและการบริการชุมชน สำหรับรายละเอียด ของหน้าที่หรือพันธกิจของสถาบันมีดังนี้

1. หน้าที่วิจัย (The research function) การวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรม นอกจากนั้นสถาบันยังมีหน้าที่พัฒนานักศึกษาเพื่อสร้างนักวิจัยอีกด้วย

2. หน้าที่สอน (The teaching function) การสอนเป็นหน้าที่ที่ควบคู่กับสถาบันการศึกษา เป็นภารกิจของการศึกษาในการพัฒนาบุคคล หน้าที่สอนไม่จำกัดเฉพาะเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับ ศาสตร์ต่าง ๆ แต่ต้องสอนให้นักศึกษารู้จักตนเอง มีความขยัน มีความฉลาด การสอนควรเป็น การเปิดโอกาสไปสู่ความรู้ใหม่ ๆ

3. การให้บริการทางวิชาการ (University extension services) เป็นการให้บริการทาง วิชาการเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในระบบกับการศึกษานอกระบบเป็นการเปิด

โอกาส ให้กับผู้อื่นที่อยู่นอกระบบได้มีโอกาสเรียนและทำงานไปพร้อมๆกันในลักษณะของการศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหน่ำที่ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ซึ่งให้ไว้ ณ วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2538 กำหนดหน้าที่ไว้ 6 ประการ

1. ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง
2. ทำการวิจัย
3. ให้บริการวิชาการแก่สังคม
4. ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี
5. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
6. ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะ

ไซเดล (Seidel. 1991 : 32) กล่าวว่า ถ้ามองถึงความคาดหวังจากสังคม สถาบันอุดมศึกษาจะมีหน้าที่ 5 ประการ

ประการแรก ให้การศึกษาและฝึกอบรมภายใต้โครงสร้างของการวิจัยและการสอน

ประการที่สอง ให้การศึกษอบรมทางอาชีพ

ประการที่สาม เป็นสถาบันวิจัยรับผิดชอบ ดำเนินการวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งการฝึกอบรมในลักษณะของงานที่เป็น สหวิทยาการ เพื่อให้มีพลเมืองที่มีคุณภาพและมีงานทำอย่างสม่ำเสมอ

ประการที่สี่ มีส่วนร่วมในการพัฒนาภูมิภาค และการพัฒนาโดยสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

ประการที่ห้า หน้าที่ทางสังคม ในการส่งเสริมปัญญาและพัฒนาสังคมไว้ ซึ่งกำลังคนดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญในที่สุด

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอุดมศึกษาไว้ สรุปได้ดังนี้คือ

วิจิตร ศรีสอาน (2518 : 1) กล่าวว่า โดยทั่วไปถือว่า อุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับที่สาม (Tertiary education) คือ เป็นระดับที่จัดหลังจากมัธยมศึกษา (Post-secondary Education) ขอบข่ายของการอุดมศึกษาอาจแบ่งออกเป็น 3 ระดับด้วยกัน คือ ระดับแรกเป็นระดับที่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีได้แก่ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและอนุปริญญา ระดับที่สอง คือระดับปริญญาตรี และระดับที่สามคือ ระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งเรียกว่า ระดับบัณฑิตศึกษา

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2520 : 2) ได้ให้ความหมายของการอุดมศึกษาไว้ว่า “การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับคนวัยหนึ่งโดยเฉพาะ คือ วัยที่จะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว”

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2524 : 3) ได้สรุปความคิดเกี่ยวกับอุดมศึกษาไว้ว่า “อุดมศึกษา คือ การศึกษาระดับสูง ซึ่งจัดให้กับผู้เรียนที่มีประสบการณ์วุฒิภาวะสูงและผ่านการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษามาแล้ว”

จากความหมายของการอุดมศึกษาดังกล่าวข้างต้น สถาบันอุดมศึกษาจึงได้แก่สถาบันที่ให้การศึกษารับรองหลังจากมัธยมศึกษา อันประกอบด้วย วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัย ซึ่งให้การศึกษาดังแต่ในระดับที่สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป

1.4 ขอบเขต ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะสากล แบ่งเป็น 3 ประการ คือ

1. บุกเบิก แสวงหา บำรุงรักษา และถ่ายทอดความรู้ เพื่อสร้างสรรค์จริยธรรม ความก้าวหน้า และความเป็นเลิศทางวิชาการ (Advancement of knowledge and academic excellence)

2. ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยถือว่ามหาวิทยาลัยเป็นแหล่งวิทยาการชั้นสูง ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อความเจริญของมนุษยชาติ

3. ทะนุบำรุง ส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรม

ขอบเขตของภารกิจของ มหาวิทยาลัยกระทำหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ (วิจิตร ศรีสอาน. 2518 :10 –11)

1. การสอนวิชาการ และวิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม

2. การวิจัย ค้นคว้า เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

3. บริการทางวิชาการแก่สังคม

4. ถ่ายทอดวัฒนธรรมและปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี

สำหรับภารกิจของการอุดมศึกษาที่ปรากฏในแผนปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้คือ

1. พัฒนาความงอกงามทางสติปัญญา ความเจริญทางครอบครัว อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและความเจริญของมนุษยชาติ

2. สร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาสังคม

3. แหล่งวิทยาการที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาชุมชน และชนบท

4. ทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

5. พัฒนาคนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าแก่บุคคลและสังคม

1.5 ประวัติความเป็นมาของการอุดมศึกษา

ตามประวัติการศึกษาถือว่า การศึกษาขั้นสูงที่จัดได้ว่าเป็นชั้นอุดมศึกษานั้นเริ่มตั้งแต่ สมัยกรีกและโรมัน มีการจัดตั้งสำนักศึกษาโดยนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียง เช่น เพลโต (Plato) จัดตั้ง Academy และอริสโตเติล (Aristotle) เปิดสำนัก ไลยเซียม (Lyceum) เพื่อสอนวิชาการขั้นสูงแก่ สาณูศิษย์ เป็นต้น วิชาการที่สอนส่วนใหญ่เป็นเรื่องของปรัชญา ตรรกวิทยา วาทศิลป์ และ กฎหมาย สำนักศึกษาเหล่านี้ไม่อาจถือว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ถาวร จุดมุ่งหมายของการ อุดมศึกษาในยุคนี้มุ่งพัฒนาจิตใจและพุทธิปัญญาของผู้เรียนเป็นสำคัญ (To free and enlarge the mind of man) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้เรื่อง ปัญญา (Wisdom) และมีคุณธรรม (Goodness) สมควรแก่การเป็นอภิสิทธิชน (Elite) ที่ได้รับการศึกษาสูง จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาในยุค นั้นจึง เป็นจุดมุ่งหมายที่แคบ มุ่งเฉพาะการเสริมสร้างความเจริญทางปัญญาและปลูกฝังคุณธรรม เรื่องการให้การศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ หรือที่เรียกว่า การอาชีวศึกษานั้น ไม่รวมอยู่ใน ขอบข่ายของการอุดมศึกษา

ต่อมาในสมัยกลาง (Middle ages) ซึ่งเป็นยุคของการก่อกำเนิดมหาวิทยาลัยจุดมุ่งหมาย ของการอุดมศึกษาก็เปลี่ยนแปลงไป นอกเหนือจากมุ่งพัฒนาความรู้เรื่องปัญญาและคุณธรรมแล้ว การอุดมศึกษายังเน้นการศึกษาเพื่ออบรมวิชาชีพขั้นสูง (Professional training) ด้วย วิชาการที่ถือ ว่าเป็นส่วนสำคัญของการอุดมศึกษา คือ ศิลปศาสตร์ 7 ประการ (Seven liberal arts) ซึ่ง แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

ระดับแรก เรียกว่า ตริวเทียม (Trivium) มี 3 วิชา คือ ไวยากรณ์ (Grammar) วาทศิลป์ (Rhetoric) และตรรกวิทยา (Logic)

ระดับที่สอง เรียกว่า ควอดริเวียม (Quadrivium) มี 4 วิชา คือ เรขาคณิต (Arithmetic) ภูมิศาสตร์ (Geometry) ดาราศาสตร์ (Astronomy) และดนตรี (Music)

วิชาศิลปศาสตร์เจ็ดประการนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาวิชาขั้นสูง เช่น กฎหมาย ศาสนศาสตร์ และ แพทย์ศาสตร์ มีฐานะคล้ายวิชาการศึกษาทั่วไปหรือวิชาพื้นฐานในหลักสูตร อุดมศึกษาในปัจจุบัน (วิจิตร ศรีอานัน. 2518 : 7-8)

นักการอุดมศึกษาเชื่อว่า สถาบันอุดมศึกษาที่ยอมรับว่าจัดเป็นระบบถูกต้องตามแนว เดียวกับการอุดมศึกษาสมัยปัจจุบันนั้นเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 9 มีชื่อว่า มหาวิทยาลัยซาเลโอโน (Salerno) ในอิตาลี เป็นมหาวิทยาลัยแพทย์ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเนเปิ้ล (Naple) มีอิทธิพลแผ่ไปทั่ว ยุโรปสมัยนั้น

ต่อมาในศตวรรษที่ 12 มีมหาวิทยาลัยที่มีชื่อแห่งยุคในประเทศอิตาลีอีกเช่นกันชื่อว่า โบโลญญา (Bologna) มหาวิทยาลัยนี้มีชื่อเสียงในทางนิติศาสตร์ กฎหมายทั่วไปและกฎหมายโรมัน

จึงมีผู้เรียนซึ่งเดินทางมาจากประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน อังกฤษ และรัสเซียไปศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก

มหาวิทยาลัยปารีส (The University of Paris) กิดขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากมหาวิทยาลัยแรก ๆ ดังกล่าวแล้ว มหาวิทยาลัยปารีสมีชื่อเสียงในสมัยศตวรรษที่ 15 เป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่วรรณคดีศาสนา ลัทธิโรมันแคธอลิก

มหาวิทยาลัยลอนดอน และมหาวิทยาลัยเยอรมัน มีชื่อเสียงในระยศตวรรษที่ 15 และศตวรรษที่ 17 ตามลำดับ โดยเฉพาะเยอรมันนั้นมีชื่อเสียงเป็นผู้ริเริ่มการศึกษาฝึกซึ่ง ซึ่งเป็นต้นเค้าของการวิจัยในสาขาวิชาเฉพาะ นำมาใช้ในการจัดบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทั่ว ๆ ไปในปัจจุบัน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2524 : 5)

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดขึ้น แต่อุดมศึกษาในฐานะที่เป็นสาขาวิชา (Filed of study) นั้น เริ่มเปิดสอนในมหาวิทยาลัยสหรัฐครั้งแรก ในปี ค.ศ 1843 นี้เอง และเพิ่งมาเริ่มเฟื่องฟู 2 ระยะคือ ระยะเวลาสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สอง ปัจจุบันการจัดสอนวิชาการอุดมศึกษาเป็นความจำเป็นและได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งในสหรัฐอเมริกาเองและยุโรปแห่งสหราชอาณาจักร เป็นต้น (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2520 : 1)

การอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกัน ไม่ให้เยาวชนของสหรัฐอเมริกาต้องไปศึกษาหาความรู้ในระดับสูงจากอังกฤษ เยอรมัน และฝรั่งเศส และทำให้เยาวชนเหล่านั้นได้รับการปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และวัฒนธรรมเกี่ยวกับชาตินั้น ทำให้เยาวชน เหล่านั้นเมื่อกลับมาเป็นผู้ปกครองประเทศขาดเอกลักษณ์ เพราะต่างก็ได้รับการอบรมมาจากพื้นฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รัฐบาลจึงได้เร่งสนับสนุนจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน ทัดเทียมกับสถาบันยุโรป จึงทำให้การอุดมศึกษาของสหรัฐมีชื่อเสียงในศตวรรษที่ 19 จนถึงปัจจุบันนี้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2524 : 5)

1.6 ความเป็นมาของการอุดมศึกษาไทย

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยรัฐเป็นผู้จัดเริ่มขึ้นเมื่อประมาณร้อยปีนี่เองก่อนหน้านี้ การศึกษาไทยเริ่มจัดกันในวัดและต่อมาที่เข้ามาจัดในวัง วัดเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป มีพระเป็นครูสอนอ่านและเขียนหนังสือ พ่อแม่จะเริ่มฝากลูกเข้าเรียน เมื่ออายุ 10 ขวบ โดยเริ่มหัดอ่าน เขียน เรียนเลข และพอมีอายุบวชได้ก็บวช ส่วนวังเป็นสถานศึกษาของลูกเจ้านาย และข้าราชการ การถ่ายทอดวิชาความรู้อยู่ในวงจำกัด สำหรับการศึกษาศึกษาของเด็กผู้หญิงกระทำกันอยู่ในวงลูกเจ้านายและข้าราชการบริพาร โดยส่งเด็กหญิงไปเรียนในราชสำนักเพื่อให้รู้ขนบธรรมเนียม ประเพณี และความรู้ทั่วไป ตลอดจนกิริยามารยาทการครองตนและการครองเรือน นอกจากนี้ ในทางบ้านได้จัดการสอน วิชาด้านศิลปะและการฝีมือต่าง ๆ เช่น การปั้น การปักทอ เย็บปักถักร้อย

ร้อย เป็นต้น แก่บุตรหลานจึงสรุปได้ว่า การศึกษาจัดอยู่ในวงแคบเฉพาะในวัดและในวัง และในครัวเรือนที่มีอาชีพอิสระเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น ด้วยเหตุนี้จำนวนผู้ที่ได้รับการศึกษาจึงมีจำนวนน้อย และส่วนใหญ่เป็นชาย เพราะมีโอกาสได้ศึกษามากกว่าหญิงในรัชสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ เป็นระยะที่ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตกเป็นอย่างมากและเริ่มก้าวเข้าสู่การปรับปรุงแบบสมัยใหม่ อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าที่เป็นไปอย่างกว้างขวางจริง ๆ ได้เริ่มขึ้นในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระ

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 5 ซึ่งถือได้ว่าเป็นการวางรากฐานของการอุดมศึกษาของไทยอย่างจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2522 : 1) ได้แบ่งการเรียนขึ้นตามลำดับของการศึกษาสามัญ ดังนี้

1. การเล่าเรียนเบื้องต้นแรก (มูลศึกษา)
2. การเล่าเรียนเบื้องต้น (ประถมศึกษา)
3. การเล่าเรียนเบื้องต้นกลาง (มัธยมศึกษา)
4. การเล่าเรียนเบื้องต้นสูงสุด (อุดมศึกษา)

แม้ในโครงการการศึกษาจะจัดการเล่าเรียนเบื้องต้นสูงสุดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2441 ก็ตาม สถาบันที่ให้การศึกษา “การเล่าเรียนเบื้องต้นสูงสุด” ก็ยังไม่ได้เข้าเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์จนกระทั่งปี พ.ศ. 2459 เมื่อโรงเรียนข้าราชการพลเรือนได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น มหาวิทยาลัยแห่งแรกของเมืองไทยก็ได้รับการขนานนามตามพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงคิดริเริ่มสนับสนุนการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยว่า “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ซึ่งในปีก่อตั้งนั้นมีคณะการศึกษาเพียง 4 คณะ คือ

1. คณะแพทยศาสตร์
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์
3. คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์
4. คณะรัฐประศาสนศาสตร์

ด้วยความมุ่งหมายของการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งแรกก็เพื่อผลิต “กำลังคน” ออกไปรับใช้ราชการในด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทางสาขาวิชาต่าง ๆ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2524 : 6)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 ได้มีการจัดตั้ง “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยแห่งที่สอง โดยจัดเป็นมหาวิทยาลัยเปิดในตอนเริ่มตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ระบบการปกครองของไทยเปลี่ยนมาเป็นการปกครองระบบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ จึงทำให้เกิดความจำเป็นต้องมีสถาบันอุดมศึกษาขึ้นอีกแบบหนึ่ง สาขาวิชาที่เปิดสอน คือ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง และสังคมศาสตร์ สิบปีต่อมามีการจัดตั้ง

มหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2485 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งขึ้นพร้อมกันในปี พ.ศ. 2486 มหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งนี้ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและอยู่ในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ

ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2493 เป็นต้นมาจนถึงต้นปี พ.ศ. 2503 ได้มีการดำเนินงานเพื่อประสานงานมหาวิทยาลัย และจัดทำแผนการขยายอุดมศึกษาออกไปยังส่วนภูมิภาค สถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ตั้งขึ้นในขณะนั้น เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ ต่อมา มีความต้องการอุดมศึกษามากขึ้น จึงมีการจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 อย่างไรก็ตาม แม้ว่า มีการขยายด้านอุดมศึกษา แต่จำนวนที่นั่งเรียนยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อสนองตอบต่อจำนวนนักศึกษาที่ต้องการเรียนในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดขึ้นในปี พ.ศ. 2515 (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ. 2522 : 2)

2. ปัญหาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545) ได้กำหนดสาระสำคัญว่าบุคคลมีสิทธิและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา การจัดการศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับปวงชน ในการจัดให้ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยการจัดการศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างกว้างขวางและหลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรัฐส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบในชุมชนผลที่เกิดขึ้นที่สำคัญได้แก่ การจัดตั้งกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อกำกับดูแลกิจการด้าน การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมเพียงกระทรวงเดียวและให้มีคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการด้านการอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดเอกภาพในการจัดการศึกษาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้ความต้องการการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นจากกลุ่มเป้าหมาย ปกติ ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งความต้องการในการพัฒนาทักษะ การประกอบอาชีพ ความต้องการวุฒิการศึกษาระดับปริญญาความต้องการในการแสวงหาความรู้ และการสร้างโอกาสในการทำงาน การมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น การอุดมศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้กำหนดให้สังคมไทยเป็นสังคมที่พึงประสงค์ เข้มแข็ง และมีคุณภาพ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์ สร้างคนไทยให้มี คุณภาพ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สร้างองค์ความรู้เฉพาะด้าน

อย่างลึกซึ้งเพื่อพึ่งพาตนเองและการแข่งขันสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง (สำนักงานปลัด
ทบวงมหาวิทยาลัย. 2545 : 23)

การศึกษาระดับอุดมศึกษาได้สนองตอบต่อสังคมไทยในระดับที่น้อยมาก จากการสำรวจ
กลุ่มประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับอุดมศึกษามีเพียงร้อยละ 11.60 ของตลาดแรงงาน
เท่านั้นหากจะเพิ่มให้เป็นร้อยละ 20 จะต้องทำให้มีผู้เรียนระดับปริญญาตรีอีกกว่า 6 ล้านคน ปัญหา
ที่พบจากตลาดแรงงานผู้ที่จบระดับอุดมศึกษามีงานทำเพียง 1 ใน 3 เท่านั้น จากปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อกลุ่มที่เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเหตุ และปัจจัยมากมายที่เป็นผลให้ผู้ไม่สามารถศึกษา
ต่อจนจบหลักสูตรระดับปริญญาตรีได้ทำให้เกิดปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาบางส่วน
การออกกลางคันเป็นสาเหตุในการก่อให้เกิดความสูญเสียค่าทางการศึกษาทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย
ทั้งในแง่ส่วนตัว และงบประมาณของรัฐทั้งในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายในทางตรงและค่าใช้จ่ายในทางอ้อม
ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการออกกลางคันส่งผลให้นักศึกษาไม่มีงานทำ หรือได้งานที่ต่ำกว่า
ความสามารถของตนเองหรือทำงานที่ได้ค่าตอบแทนต่ำ เมื่อมองในภาพรวมหากมีการออกกลางคัน
เป็นจำนวนมากก็จะส่งผลทำให้สัดส่วนของประชากรที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือและผลตอบแทนต่ำ
อยู่ในสัดส่วนที่มากส่งผลให้รายได้ของประชากรลดน้อยลงซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
ของประเทศโดยตรง (Ramberger. 1987 : 57, 101-121) การออกกลางคันทำให้เกิดผลเสียด้าน
สุขภาพจิตสุขภาพทางกายของนักศึกษา โดยตรงด้วยสาเหตุของการไม่มีที่ศึกษาเล่าเรียน
ประเด็นหนึ่ง ปัญหาที่ส่งผลต่อสังคมส่วนรวมการก่ออาชญากรรมการเป็นภาระเลี้ยงดูของสังคม
การจัดบริการของรัฐที่ต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น ในขณะที่ผู้ที่ออกกลางคันไม่มีรายได้ที่ต้องจ่ายภาษี
เพื่อบำรุงประเทศ จากการศึกษาของแคทเทอร์อลล์ (Catterall) ในเรื่องค่าใช้จ่ายทางสังคมของผู้ที่
ออกกลางคันในประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงเดือนเดียวพบว่า ทำให้รัฐขาดรายได้ถึง 3.2 พันล้าน
เหรียญสหรัฐ ในเพียงปีเดียวและทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องการให้บริการทางสังคมเพิ่มขึ้น
อีกมากกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (Catterall. 1986 : 19-30) ผลของการออกกลางคันนอกจาก
ส่งผลให้เสียค่าใช้จ่าย โดยไม่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่คุ้มค่าแล้วยังส่งผลกระทบต่อ
ต่อสภาพจิตใจผู้ปกครองมีความอับอายต่อเพื่อนบ้านทำให้อยู่ในสังคมอย่างไม่มีความสุข

การจัดการศึกษาของประเทศนับว่าเป็นการลงทุนอย่างหนึ่ง การศึกษาเป็นการลงทุนใช้
จ่ายทางการศึกษาทั้งด้านกำลังคน กำลังเงิน และวัสดุอุปกรณ์ อันก่อให้เกิดการเพิ่มผลผลิตของ
ประเทศในส่วนรวม การลงทุนทางการศึกษานั้น ต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมาก เพื่อให้ประเทศมี
กำลังคน ที่มีประสิทธิภาพ ถ้าการลงทุนทางการศึกษาได้ผลไม่คุ้มค่า ไม่ตรงตาม
จุดมุ่งหมายที่วางไว้แสดงว่าการลงทุนนั้นเป็นการสูญเสียค่าทางการศึกษาที่รุนแรง

3. การออกกลางคันของนักศึกษา

การออกกลางคันของนักศึกษาถือว่าการสูญเปล่าทางการศึกษาซึ่งรัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการใช้จ่ายและการบริการเพื่อดูแลกลุ่มนักศึกษาที่ออกกลางคัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการออกกลางคันโดยศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อดังนี้

3.1 นักศึกษา

นักศึกษาเป็นส่วนสำคัญของระบบการเรียนการสอน หากไม่มีนักศึกษาการเรียนการสอนก็จะไม่เกิดขึ้น ในระบบการเรียนการสอนนักศึกษาจะต้องมีความพร้อมที่จะรับรู้การเรียนการสอนและประสบการณ์ใหม่ที่จะเกิดขึ้น นักศึกษาจำเป็นต้องมีความพร้อมและมีพื้นฐานความรู้เพียงพอ นักจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยมเชื่อว่า การที่นักเรียนสอบตกหรือไม่บรรลุในการเรียนเพราะพื้นฐานความต้องการของนักเรียนไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งในเรื่องความต้องการพื้นฐานของนักเรียนนั้น ไทเลอร์ (Tylor, 1974 : 35) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของนักเรียนดังนี้

1. ความต้องการเข้าใจถึงเป้าหมายของการสอนของครู
2. ความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน
3. ความต้องการในเนื้อหาวิชาที่เรียน มีความสัมพันธ์กับชีวิตของนักเรียน
4. ความต้องการในเนื้อหาวิชาที่เรียนมีความสัมพันธ์กับความสนใจของนักเรียน
5. ความต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน
6. ความต้องการเอาใจใส่ และตอบสนองความสนใจของนักเรียนจากผู้สอน
7. ความต้องการให้โครงสร้างทางการเรียนมีปริมาณที่เหมาะสม
8. ความต้องการมีเวลาสำหรับการเรียนอย่างเต็มที่
9. ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนๆ
10. ความต้องการในการชี้แนะที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ และวิธีการเรียนของ

นักเรียนแต่อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ย่างยากซับซ้อนแม้จะมีการเตรียมการสอนไว้เป็นอย่างดี ปัจจัยที่ทำให้คนแตกต่างกันอาจจำแนกได้เป็น 2 สาเหตุใหญ่ ๆ ได้แก่เกิดจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ ฐานะความเป็นอยู่ การอบรมเลี้ยงดู สภาพสังคม การให้ความรู้ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาได้เช่น ความกังวลใจ ฐานะทางการเงิน สุขภาพ ที่พักอาศัย เนื้อหาวิชาที่เรียน การเรียนของนักศึกษา ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538 : 13-14)

3.2 อาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนหรือครู เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการเตรียมการสอนของครูจึงมีความสำคัญยิ่ง อาจสรุปประโยชน์ของการเตรียมการสอนได้ดังนี้

การเตรียมการสอนที่ดีจะก่อให้เกิดความมั่นใจในการสอน ถ้าหากอาจารย์ผู้สอนได้มีการเตรียมการสอนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา วิธีการสอน ตลอดจนบุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอน ฉะนั้นจึงเป็นการสร้างความมั่นใจในการสอนให้เกิดขึ้น

การเตรียมการสอนที่ดีทำให้การสอนราบรื่น ถูกต้องและไม่สับสนแม้ว่าการสอนจะเป็นเรื่องที่ยุ่ยากสับสนและมีตัวแปรต่างๆมากก็ตาม แต่ถ้าหากมีการเตรียมการสอนให้เป็นระบบก็จะลดความสับสนลงได้นำไปสู่จุดหมายปลายทางได้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ และจะช่วยให้มีการวางแผนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีความสนใจชื่นชมยินดี มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในตัวครูมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์. 2538 : 11-12)

แต่อย่างไรก็ตามในการเรียนการสอนที่ดำเนินไปนั้นอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้สอนได้ ซึ่งอาจจำแนกลักษณะของปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้สอนดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่แจ่มแจ้งของเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ผู้สอนต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะสอนให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง สามารถแยกแยะเกี่ยวกับรายละเอียดได้เมื่อนักศึกษาไม่เข้าใจปัญหาคือครูมีความรู้น้อยจะทำให้ครูขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง และนักศึกษาเองก็ขาดความเชื่อมั่นในตัวครูเช่นกัน

2. ผู้สอนไม่มีความตั้งใจสอนและไม่มีการพัฒนาความรู้ของตน ปัญหาในด้านนี้เกิดขึ้นได้เสมอเมื่อครูเองไม่ได้ตั้งใจจะเป็นครูตั้งแต่เริ่มแรก ครูขาดความตั้งใจสอน ครูขาดการเตรียมตัวในการสอน

3. ผู้สอนขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการสอน สอนเร็วเกินไป วิธีสอนไม่น่าสนใจ ปัญหาในด้านนี้จะเกิดขึ้นมากสำหรับครูที่จบมาใหม่ ๆ แต่ถ้าหากมีความตั้งใจอย่างจริงจังพยายามศึกษาจากครูที่มีความรู้และความชำนาญก็จะช่วยได้มาก ประการสำคัญถ้าหน่วยงานนั้นจัดปฐมนิเทศหรือมีการอบรมให้ความรู้กับครูใหม่ ๆ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนให้ดียิ่งขึ้น (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์. 2538 : 13-14)

ลักษณะและพัฒนาการของนักศึกษา ครูจะต้องเข้าใจเป็นอย่างดีทั้งในด้านพื้นฐานความรู้ ความสามารถทั่วไป ข้อบกพร่องส่วนตัว ความสามารถเฉพาะตนเพราะสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียน และวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนักศึกษาจะช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนการสอนได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้าน

การเลือกความมุ่งหมายและกระบวนการสอน นักศึกษาจะมีความแตกต่างกันหลายด้านทั้งเพศ วัย สติปัญญา พื้นความรู้ พื้นฐานทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผล การเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมาก ผู้สอนจะต้องสามารถพิจารณาได้ว่า นักศึกษามีความแตกต่าง ด้านใดบ้าง (อเนกกุล กริแสง. 2522 : 21)

วอทรูบา และไรท์ (Wotruba and Wriqth. 1975 : 653-661) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องมือ ประเมินการสอนของอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต มหาวิทยาลัยซานดิเอโก แผนกบริหารธุรกิจ ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่าคุณลักษณะ ของอาจารย์ที่มีความสำคัญได้แก่

1. มีความรู้กว้างขวางถูกต้องทันสมัย และรู้อย่างแท้จริง
2. มีความสนใจและอยากจะสอน
3. ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา
4. กระตือรือร้นในวิชาที่สอน
5. อธิบายเข้าใจง่าย ยกตัวอย่างชัดเจน
6. ส่งเสริมนิสิตให้มีความคิดเห็น
7. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม
8. ชอบช่วยเหลือนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน

3.3 ทศนคติต่อสาขาที่เรียน

ทศนคติเป็นนามธรรม และเป็นตัวการสำคัญที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของแต่ละบุคคล มีนักจิตวิทยาหลายท่านหลายกลุ่มก็มีแนวคิดแตกต่างกันออกไป ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะออกมา ในลักษณะของความรู้สึกดังตัวอย่างเช่น

อัลพอร์ต (Allport. 1960 : 244) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทศนคติหมายถึงสภาวะของ ความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดขึ้นโดยการอาศัยประสบการณ์ และสภาวะของความพร้อมนี้จะเป็น ตัวกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุ สิ่งของหรือสถานการณ์ต่าง ๆ

การมีทศนคติที่ดีต่อสาขาที่เรียนนั้น ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความก้าวหน้าของการประกอบอาชีพ หรือสามารถหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้ ดังที่ สุชาติ ศิริสุขไพบูรณ์ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ คือ ความต้องการใช้ในการ ประกอบอาชีพ โดยที่ผู้เรียนมีความมุ่งหวังที่จะเรียนเพื่อเอาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้ ไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต (สุชาติ ศิริสุขไพบูรณ์. 2527 : 23) ความสนใจเป็น

ความรู้สึกจดจ่อ อยากรู้ อยากเห็น อยากกระทำในสิ่งที่ตนสนใจ ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และมีอิทธิพลต่อการที่บุคคลจะมีความบากบั่น ในการประกอบอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. 2527 : 16)

อริยา บานหงษา (2533 : 116) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบความสัมพันธ์ด้านความถนัดทางศิลปะมีอิทธิพลต่อผลเชิงนามธรรม และความสนใจในวิชาชีพของนักศึกษา สาขาทัศนกรรมของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่เรียนในกลุ่มวิชาที่มีจุดมุ่งหมายทางการเรียนที่แตกต่างกัน ความถนัดและความสนใจจึงนับได้ว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นและต้องมีอยู่ในตัวผู้เรียนทุกคนที่เลือกเรียนประเภทวิชาศิลปทัศนกรรม

3.4 ครอบครัวของนักศึกษา

สถาบันครอบครัวถือว่าเป็นสถาบันที่สำคัญอันดับต้น เพราะเด็กเมื่อเกิดมาเวลาส่วนใหญ่จะอยู่กับครอบครัว พฤติกรรมส่วนบุคคลจะซึมซับมาจากบิดามารดา ปู่ย่า ตายาย หรือผู้ดูแลเป็นส่วนใหญ่ การสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัวเป็นสิ่งที่ควรกระทำ บิดามารดาควรมีความรักความเข้าใจรักใคร่ปรองดองซึ่งกัน และกันพยายามละเว้นการกระทบกระทั่งทะเลาะเบาะแว้งกัน รวมทั้งการแยกกันอยู่ การหย่าร้าง และควรสร้างหลักประกันให้กับครอบครัวให้มีความมั่นคงทั้งในด้านการเงิน การสังคม การประกอบอาชีพที่เป็นหลักฐานมั่นคงเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ บุตรธิดา ควรให้ความรักแก่บุตรเท่าเทียมกัน ควรมีเวลาอยู่กับครอบครัวพร้อมหน้ากัน เช่น การรับประทานอาหารเย็นพร้อม ๆ กัน การพูดคุยกันอย่างเป็นกันเองจะทำให้ลูกๆเกิดความรักความอบอุ่น มีปัญหาเกิดขึ้นต้องช่วยกันแก้ไขก็จะทำให้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตลดน้อยลง (สุชา จันทรธอม และสุรางค์ จันทรธอม. 2521 : 141)

3.5 สภาพแวดล้อมในสถาบัน

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีส่วนที่จะสนับสนุนในด้านการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบทางด้านศักยภาพของสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบด้วยกัน คือ องค์ประกอบด้านสภาพทั่ว ๆ ไปและองค์ประกอบด้านส่งเสริมการศึกษา

1. องค์ประกอบด้านทั่วๆไป

การป้องกันสุขภาพจิตของนักศึกษาเสื่อม เป็นเรื่องของการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต สถานศึกษาควรมีมาตรฐานสำหรับการแก้ปัญหาเพื่อมิให้เกิด ดังต่อไปนี้

1.1 ระเบียบ ข้อบังคับของสถาบัน เครื่องครัดหุยมหิมเกินไป ไม่ควรตึง หรือหย่อนเกินไป

1.2 การแข่งขันในหมู่นักศึกษา อาจารย์ผู้สอนไม่ควรช่วย สนับสนุนให้นักศึกษาแข่งขันกันจนเกินไป

1.3 การสอบเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความกังวล หวาดกลัว กลัวสอบตกเป็นปัญหาต่อสุขภาพจิตได้ บางคนสอบตกก็รู้สึกเสียใจ

1.4 สังคมภายในสถาบัน การคบกันในกลุ่มเพื่อนถ้ามีการแบ่งกลุ่มตามฐานะการแต่งตั้งตามสมัยนิยม นักศึกษาจะเลียนแบบกัน สำหรับนักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีอาจจะมีปัญหาได้

1.5 การปฏิบัติตัวของอาจารย์ผู้สอน ต้องให้ความเมตตากรุณา ใจเย็น มีความยุติธรรม อารมณ์ดี สอนเข้าใจดี ข้อสอบไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป รู้ถึงความยุ่งยากใจของเด็ก ปลอดภัยให้กำลังใจ เห็นอกเห็นใจนักศึกษา เข้าใจความต้องการของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างสุขภาพจิตให้แก่เด็กได้มาก

1.6 อาจารย์ที่ปรึกษาควรดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด เพราะนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาจะมาจากหลายสถานที่ ย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาถ้าเป็นนักศึกษาที่อยู่หอพักจะยังมีปัญหามากยิ่งขึ้น เพราะขาดคนที่ให้คำปรึกษา ซึ่งมนต์ชัย เทียนทอง (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ปัญหาและการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาส่วนมากมีความเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือแนะนำในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านอื่นๆ อยู่ในระดับน้อย สมควรที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรจะปฏิบัติให้มากขึ้นได้แก่ การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการวางแผนการศึกษา การให้คำแนะนำแก่นักศึกษาเมื่อมีปัญหาทางการศึกษาและเรื่องอื่นๆเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษานั้นพบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือไม่มีการกำหนดวันเวลาพบกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาที่แน่นอนอาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถรู้จักกับนักศึกษาในความรับผิดชอบได้ทั่วถึง และปัญหาเรื่องอาจารย์ ที่ปรึกษามีงานสอนและงานพิเศษอื่น ๆ มาก ส่วนการดำเนินงานในการจัดการให้คำปรึกษานั้น อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่ได้มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ภาควิชาเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกอาจารย์ ที่ปรึกษาในแต่ละภาคเอง ควรเตรียมอาจารย์ที่ปรึกษาโดยจัดทำหนังสือคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางเพื่อการปฏิบัติ ควรมีการจัดสัมมนาระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาดูด้วยกัน และอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละคนควรรับผิดชอบนักศึกษา 15-19 คน จนจบการศึกษาในแต่ละระดับ

1.7 สภาพแวดล้อมที่ตั้งสถาบัน ถ้าตั้งอยู่ในที่มีเสียงรบกวนผู้คนสับสนจอแจตั้งอยู่ใกล้ โรงงาน อยู่ริมถนนจราจรคับคั่งทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน (กฤษณา ศักดิ์ศรี. 2530 : 441-442)

2. องค์ประกอบด้านส่งเสริมการศึกษา

2.1 ด้านการบริการนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยให้นักศึกษามีความสุข ได้รับความสะดวกสบายปราศจากความกังวลใด ๆ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาสามารถใช้เวลาในการศึกษา ได้อย่างเต็มที่ (พนัส หันนาคินทร์, 2519 : 16) จากการวิจัยพบว่าควรมีการปรับปรุงในด้านบริการ และสวัสดิการของมหาวิทยาลัย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษามีปัญหาและความต้องการสูงมาก นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา และความต้องการของนักศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่า ด้านอื่น ๆ สำหรับข้อเสนอแนะในประเด็นปัญหาที่ศึกษามี ดังนี้

2.1.1 จำนวนที่นั่งทำงาน และที่นั่งพักผ่อนควรให้เพียงพอและอยู่ในสภาพ ที่แข็งแรง สะอาด ในบริเวณอาคารเรียนและตามร่มไม้ต่าง ๆ

2.1.2 ด้านสวัสดิการอาหาร ควรมีเจ้าหน้าที่และผู้รับผิดชอบเป็นฝ่ายสวัสดิการ อาหาร โดยเฉพาะในกองกิจการนักศึกษา หากมีความจำเป็นในการแบ่งส่วนราชการอาจขึ้นอยู่กับ หน่วยสวัสดิการอนามัยอย่าง เช่น ปัจจุบันได้ แต่ควรมีบุคลากรเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงแยก จากงานพยาบาลอนามัย นอกจากนี้สถาบันควรเร่งจัดหาสถานที่จำหน่ายอาหารเพิ่มเติมเพื่อบรรเทา ความแออัดของโรงอาหาร ส่วนนักการผู้ดูแลความสะอาดนั้น อาจารย์และบุคลากรไม่ควรเรียกใช้ เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในเวลาปฏิบัติงาน

2.1.3 สถาบันควรจัดหลักสูตรวิชาการใช้ห้องสมุดแก่นักศึกษาเข้าใหม่เป็นวิชา บังคับ 1 หน่วยกิต ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษารู้จักห้องสมุดของตนเพื่อการค้นคว้า โดยเชิญ บรรณารักษ์ ห้องสมุดมาทำการสอนในภาคต้นทุกปีการศึกษา ส่วนบรรยากาศภายในห้องสมุดสถาบันควร ติดตั้งเครื่องปรับอากาศและติดตั้งไฟส่องสว่างให้เพียงพอ (สมใจ พิศณุวงษ์, 2532 : 131-132)

2.2 ด้านการบริหาร ระบบบริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ระบบบริหารที่เป็นระบบเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักศึกษาพัฒนาได้อย่างเต็มที่ การบริหารงานอาชีวะและเทคนิคศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์จัดการกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ โดยใช้บุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ โรงฝึกงาน ห้องทดลอง อาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรเป็นต้น พร้อมทั้งการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่วางไว้ (ธีรวิทย์ บุญยโสภณ, 2542 : 27) จากการศึกษาวิจัย พบว่า ในด้านการบริหารและการปกครองนักศึกษา ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับ ผู้บริหาร อยู่ในระดับมากและนักศึกษาให้ความสำคัญกว่าปัญหาใดทั้งหมดนั้น สถาบันควร พิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยอาจเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ ใน การปรับปรุง กิจการต่าง ๆ ของสถาบันตามความสมควรแก่เหตุผล ซึ่งนักศึกษาอาจมีส่วนร่วมใน การบริหารสถาบันได้หลายแนวทาง เช่น ในการช่วยวางนโยบายพัฒนาการออกความคิดเห็นการจัด หลักสูตร การประเมินผลการสอนแต่ละวิชาโดยผ่านทางผู้แทนนักศึกษาองค์การนักศึกษาหรือ

จัดตั้งกรรมการเฉพาะกิจต่าง ๆ เป็นกรณี ทั้งนี้ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับ นักศึกษานอกจาก จะเป็นการลดข้อขัดแย้งแรงปะทะต่อกันแล้ว ยังสามารถให้ผู้บริหารทุกระดับได้รับฟังข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงงานบริหารต่อไป (สมใจ พิศณุวง รักษ์. 2532 : 127)

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษาการจัดกิจกรรมหมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นด้วยความร่วมมือจากนักศึกษาเพื่อสนองความต้องการและความสนใจ อันเป็นทางเสริมสร้าง ประสิทธิภาพและการพัฒนาการด้านต่าง ๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมใน ห้องเรียนแต่อาจจะมีกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยให้กิจกรรมในการเรียนให้มีคุณค่าและประโยชน์ มากขึ้น (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 152) และควรมีการพัฒนาปรับปรุงทั้งในแง่นโยบายด้าน กิจกรรมนักศึกษาของสถาบัน การดำเนินงานของนักศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในส่วนของ ผู้บริหารสถาบันเป็นผู้กำหนดนโยบายนั้น ควรเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจการให้ความสำคัญต่อ การจัดกิจกรรมนักศึกษา โดยกำหนดนโยบายทิศทางและขอบเขตของกิจกรรมนักศึกษาให้ชัดเจน รวมทั้งการให้สนับสนุนอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาในการจัดกิจกรรม ให้การสนับสนุน ขวัญกำลังใจแก่อาจารย์ ที่ช่วยงานกิจกรรมนักศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องการกำหนดกิจกรรม นักศึกษาควรมาจากความสนใจของนักศึกษา ในส่วนการดำเนินงานของนักศึกษาควรมีการ ประเมินผลกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่จัดไป และอย่างถูกต้องเหมาะสมและนำผลประเมิน มาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมต่อไป ทั้งนี้กรรมการบริหารผู้ปฏิบัติงานแต่ละชุดควรมีการสืบทอด งานอย่างต่อเนื่องจึงจะสามารถจัดกิจกรรมให้เกิดประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายได้ แต่เนื่องจาก นักศึกษาไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินผล ทางออกของปัญหาคือ สถาบันควรให้ความรู้แก่ นักศึกษาในการประเมินและให้มีการสืบทอด อย่างต่อเนื่องในผู้ปฏิบัติกิจกรรมทุกชุด จนเกิดความ ชำนาญและสามารถปฏิบัติได้ต่อไป เพราะหากไม่มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบและมี ประสิทธิภาพแล้ว ลักษณะกิจกรรมนักศึกษาที่ผลลัดดันออกมาจากจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย ที่ตั้งไว้เท่าที่ควรแล้ว รูปแบบของกิจกรรมที่ปรากฏอาจไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักศึกษาได้ จากการวิจัยพบว่า ปัญหาอันดับหนึ่งในด้าน กิจกรรมจะชี้ให้เห็นถึงข้อดี ข้อเสีย ปัญหาและ อุปสรรคของกิจกรรมแต่ละประเภท ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการด้านการจัด กิจกรรมนักศึกษาได้ดีสำหรับการจัดและดำเนินการกิจกรรมนักศึกษาในครั้งต่อไป (สมใจ พิศณุ วงรักษ์. 2532 : 128)

สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษามีส่วนช่วยสนับสนุนในด้านการเรียนการสอน เช่น ต้องมีสถานที่พักผ่อนอย่างเพียงพอ มีโรงอาหารที่สะอาด ห้องสมุด ทุนการศึกษา มีกิจกรรม ที่หลากหลายตรงกับความต้องการของนักศึกษา การดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งสิ่งต่าง ๆ

เหล่านี้ต้องจัดให้กับนักศึกษาอย่างพอเพียงและเหมาะสมเพื่อจะได้เป็นส่วนสนับสนุนให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มิฉะนั้นแล้วอาจเป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้

อรรรณพ คุณพันธ์ (2521 : 61-68) ได้ศึกษาการสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย โดยอาศัยแบบสำรวจที่เที่ยงตรงตามทฤษฎี (Construct validity) ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) การสร้างแบบสำรวจนี้ได้ยึดหลักการสร้างแบบมาตราส่วนวัดสภาพแวดล้อมสถาบัน และตั้งเป็นทฤษฎีเฉพาะของลักษณะสถาบัน ที่ดี 5 ทฤษฎี คือ

ทฤษฎีเฉพาะที่ 1 กล่าวว่าสถาบันจะมีสภาพแวดล้อมที่ดี ก็ต่อเมื่อ นิสิตที่เป็นมวลสมาชิกในสถาบันที่มีความรู้สึกพึงพอใจสถาบันที่ตนเองสังกัดอยู่ กล่าวคือ นิสิตมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นนิสิตของสถาบัน ได้แก่ มีศรัทธาหรือทัศนคติที่ดีต่อสถาบันที่ตนสังกัดอยู่

ทฤษฎีเฉพาะที่ 2 กล่าวว่าบรรยากาศในการเรียนการสอน ที่เป็นส่วนหนึ่งในการเอื้ออำนวยให้นิสิตประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ถ้าบรรยากาศในการเรียนการสอนดีมีประสิทธิภาพย่อมทำให้นิสิตเกิดการเรียนรู้เป็นบัณฑิตที่ทรงไว้ ซึ่งความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมตามความมุ่งหมายของสถาบัน

ทฤษฎีเฉพาะที่ 3 กล่าวว่าสภาพแวดล้อมของสถาบันที่ดีจะต้องเป็นสถาบันที่มีการส่งเสริมกิจกรรมเสริมสร้างให้นิสิตรอบรู้ และเป็นบัณฑิต และเป็นบัณฑิตทั้งร่างกายและจิตใจ กล่าวคือเป็นผู้ที่มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในบทบาทผู้นำและผู้ตามที่ดี

ทฤษฎีเฉพาะที่ 4 กล่าวว่าสภาพแวดล้อมของสถาบันที่ดีจะต้องเป็นสถาบันที่มีการบริหารงานที่ดี นิสิตต้องเคารพกฎระเบียบของสถาบัน อีกทั้งผู้บริหารยินดีให้คำปรึกษาแก่นิสิตและเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการบริหารสถาบันบางส่วน

ทฤษฎีเฉพาะที่ 5 กล่าวว่าอาคารสถานที่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญทางด้านกายภาพที่จะช่วยผลักดันการเรียนการสอนในสถาบันให้สัมฤทธิ์ผล สถาบันที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีนั้น จะต้องมียาคารสถานที่ที่ดีทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ กล่าวคือ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องอาหารที่พักผ่อนหย่อนใจ และอื่น ๆ เพียงพอกับจำนวนนิสิต อีกทั้งตั้งเคียงกับห้องสมุดก็ไม่ไกลจนเกินไป

4. ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยากับการจัดการศึกษา

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2453) ได้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น การจัดการศึกษามันนี้แตกต่างไปจากเดิมเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียนตามแบบตะวันตกมีโรงเรียน ครู หลักสูตร แบบเรียน อันเป็นรากฐานของการศึกษามันใหม่ของประเทศ มาจนถึงปัจจุบันในปี พ.ศ. 2430 ได้ก่อตั้งกรมศึกษาธิการ โรงเรียนที่มีอยู่สมัยนั้นก็ขึ้นกับกรม

ศึกษาธิการทั้งสิ้น และอีก 2 ปีต่อมา คือ พ.ศ. 2432 ได้ตั้งกระทรวงธรรมการขึ้นเพื่อรับผิดชอบในการจัดการ การศึกษาโดยตรง การฝึกหัดครูของไทยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2432 ซึ่งขณะนั้น การจัดการฝึกหัดครูเป็นหน้าที่ของกรมศึกษาธิการ โรงเรียนฝึกหัดครูแห่งแรกตั้งขึ้นที่บริเวณโรงเรียนเด็ก สะพานดำ พระนคร เรียกว่า “โรงเรียน ฝึกหัดอาจารย์” สอนระดับประโยคประถม กำหนดเวลาเรียน 2 ปี ในปีแรกมีนักเรียนเพียง 3 คน ปีต่อมานักเรียนเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ จึงย้ายมาอยู่ที่ตึกแม่นนฤมิตร เทพศิรินทราวาส เมื่อปี พ.ศ. 2445 เรียกว่า “โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ เทพศิรินทร์” ปี พ.ศ. 2446 ได้ขยายหลักสูตรให้สูงขึ้นถึงชั้นฝึกหัดครูมัธยม ในปี พ.ศ. 2446 กระทรวงธรรมการได้ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นอีก แห่งหนึ่งที่บ้านสมเด็จเจ้าพระยา เรียกว่า “โรงเรียนฝึกหัดครู ฝั่งตะวันตก” สอนตามหลักสูตรครูมูลรับนักเรียนหัวเมือง เข้าศึกษา เพื่อมุ่งหมายให้ออกไปเป็นครูตามหัวเมือง เพื่อเป็นการสะดวกแก่การที่จะขยายการศึกษาให้แพร่หลายต่อไป กระทรวงธรรมการจึงได้ดำเนินการ จัดตั้งการฝึกหัดครูในหัวเมืองขึ้นในบางมณฑลด้วย การฝึกหัดครูของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ก่อกำเนิดขึ้นในขณะที่ยังเป็นมณฑลกรุงเก่าในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มดำเนินการด้วยการตั้งเป็นโรงเรียน ชื่อว่า “โรงเรียน ฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า” เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2448 ตั้งอยู่ที่หลังพระราชวังจันทร์เกษม จัดสอนวิชาสามัญ อนุโลมตามหลักสูตรมัธยมศึกษา 1-2-3 แต่เพิ่มวิชาครู โดยการคัดเลือกนักเรียนตามหัวเมืองในมณฑลมาฝึกหัดเป็นครู เพื่อส่งไปโรงเรียนต่าง ๆ ในมณฑล (หัวเมืองในมณฑลกรุงเก่า คือ กรุงเก่า อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี พรหมบุรี อินทร์บุรี สิงห์บุรี) จนถึงปี พ.ศ. 2458 การฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า จึงเปลี่ยนแปลงระเบียบการใหม่ตามระเบียบการฝึกหัดครูมูลหัวเมืองของกระทรวงธรรมการ การฝึกหัดครูมูล ได้ดำเนินการติดต่อกันมาจนถึงปี พ.ศ. 2475 จึงยุบเลิกไป รวมเวลาที่โรงเรียน เปิดสอนหลักสูตรครูมูล (ครู ป.) อยู่ประมาณ 27-28 ปี การก่อตั้งการฝึกหัดครูมณฑลกรุงเก่าได้รับเกียรติประวัติสูงสมฐานะ ของมณฑลเป็นที่สนใจของผู้ใหญ่ทุกชั้น อาทิ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทาน พระราชทรัพย์จำนวน 30,000 บาท ให้กระทรวงธรรมการก่อสร้าง โรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ทรงให้การสนับสนุนการก่อสร้างโรงเรียนให้เป็นที่เรียบร้อยราบรื่น เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว. เปีย มาลากุล) เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ในครั้งนั้นยังเป็นพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ อธิบดีกรมศึกษาธิการเห็นว่า “การใหญ่สำคัญของกรมศึกษาธิการก็คือ การฝึกหัดครูให้ดีแล้วเป็นทางจริง ๆ ที่จะให้การศึกษาเล่าเรียนในบ้านเมืองดำเนินสู่ทางเจริญ เพราะฉะนั้นในการที่จะสร้างและตั้ง โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์จึงเป็นการสำคัญของกรมศึกษาธิการที่จะทำ” ท่านได้มาตรวจดูสถานที่ที่จะสร้างโรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่าแล้วตัดสินใจว่าจ้างสถาปนิกชาวอิตาลีให้สร้าง

โรงเรียนเป็นเงิน 30,000 บาท ก่อนได้รับอนุญาตจากกระทรวงธรรมการและกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็นเหตุให้เกิดการชุมนุมเคื่องถึงได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท เพราะทำผิดแบบอย่างราชการ แต่เนื่องจากเป็นผู้ที่ทรงชอบพอรักใคร่และทรงเห็นในเจตนาที่ดีมิใช่ทำเพื่อ “อาณาประโยชน์ของตน” จึงพระราชทานอภัยโทษให้ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระราชทรัพย์จำนวน 30,000 บาท ให้กระทรวงธรรมการก่อสร้างโรงเรียน โรงเรียนนี้ได้บรรลุถึงซึ่งความเจริญเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากโรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่าที่หลังพระราชวังจันทร์เกษมแล้ว ในปี พ.ศ. 2467 มณฑลกรุงเก่ายังได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมูลสิกกรรมขึ้นที่ตำหนักเพ็ญอีกแห่งหนึ่ง ทั้งนี้เป็นนโยบายกระทรวงธรรมการที่ให้ทุกมณฑลตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูสิกกรรม เพื่อฝึกหัดครูสิกกรรมสอนวิชาสามัญ (ให้เรียนวิชาสิกกรรม) ในชั้นประถมปีที่ 4 และชั้นประถมปีที่ 5 เพราะถ้าเอาครูมูลสามัญไปสอนก็เท่ากับเอาเปิดชั้นการฝึกหัดครูสิกกรรมกับการฝึกหัดครูมูลสามัญเป็นการฝึกหัดครูในระดับเดียวกันการแยกกันเรียนคนละแห่งนั้นเนื่องจากการฝึกหัดครูมูลสิกกรรมจำเป็นต้องมีสถานที่สำหรับฝึกหัด ทำการสิกกรรมด้วยซึ่งบริเวณหลังพระราชวังจันทร์เกษมไม่มี สถานที่พอและไม่เหมาะสมที่จะจัดการสิกกรรมอีกทั้งยังจ้อแจ แออัด ด้วยนักเรียนชั้นประถม นักเรียนชั้นมัธยมที่มากขึ้นด้วย ดังนั้นในปี พ.ศ. 2475 จึงได้ขุดเลิกแผนกฝึกหัดครูมูลสามัญที่โรงเรียนตัวอย่างมณฑลกรุงเก่า (โรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า) การฝึกหัดครูจึงรวมอยู่ในโรงเรียนฝึกหัดครูมูลตำหนักเพ็ญคแห่งเดียว

สถานภาพของโรงเรียนฝึกหัดครูมูลตำหนักเพ็ญคภายหลังการขุดเลิกมณฑล พ.ศ. 2476 ทางราชการได้ขุดเลิกมณฑลต่าง ๆ โรงเรียนฝึกหัดครูมูล ตำหนักเพ็ญคจึงมีฐานะเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูมูลประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ชื่อโรงเรียนว่าโรงเรียนฝึกหัดครูมูลฝึกหัด ครูประกาศนียบัตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังคงสอนตามหลักสูตรครูมูลสิกกรรม พ.ศ. 2467 ตามเดิม

การย้ายสถานที่ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมูล ฝึกหัดครูประกาศนียบัตร จังหวัดและการเปลี่ยนชื่อโรงเรียน พ.ศ. 2479 ทางราชการเห็นสมควรให้ย้ายโรงเรียนฝึกหัดครูมูล ฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดจากตำหนักเพ็ญคไปอยู่ในกรมทหารหัวแหลม เพราะมีอาคารว่างอยู่เป็นจำนวนมากและมีบริเวณกว้างขวางเหมาะในการฝึกหัดทำการสิกกรรม โดยแยกเป็นสองโรงเรียนคือ โรงเรียนฝึกหัดครูชายและโรงเรียนฝึกหัดครูสตรี และให้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และโรงเรียน ฝึกหัดครูสตรีประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเปิดทำการสอน เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2479 และมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบการฝึกหัดครูใหม่ดังนี้

1. โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรประเภท ข (กินนอนประจำ) แผนกเกษตรกรรม
2. รับนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปวริบูรณ์ เข้าเรียนต่ออีก 2 ปี เมื่อสอบไล่ได้ชั้นปีที่ 2 แล้วจะได้รับประกาศนียบัตรจังหวัด (ครู ว.)
3. รับครูประจำภาคที่ยังไม่มีวุฒิกครู เข้ารับการอบรมอีก 1 ปี จบการอบรมแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรครูประจำภาค (ครู ป.บ.) เมื่อเปิดเรียนวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2479 มีนักเรียนประเภทในบารุง (รัฐบาล อุดหนุน) 30 คน ประเภทนอกบารุง (ทุนส่วนตัว) 40 คน และมีครูประจำภาคที่ยังไม่มีวุฒิกครูมาเข้าอบรมเพิ่มเติม 39 คน รวมทั้งสิ้น 109 คน

สิ้นปีการศึกษา 2479 ครูประจำภาคที่เข้ามาอบรมจบการอบรม ได้วุฒิ ป.บ. ออกไปเป็นครู ตามโรงเรียนเดิมที่ตนสังกัดอยู่ 39 คน และสิ้นปีการศึกษา 2480 นักเรียนฝึกหัดครู 79 คน สอบไล่ได้ สำเร็จการศึกษาได้วุฒิ ครู ว. ออกไปเป็นครูประจำภาคตามสังกัดภูมิลำเนาเดิมของตน

การผลิตครูทั้ง 2 ระดับ (ครู ว. และครู ป.บ.) มีวุฒิต่ำกว่าครูมูล (ครู ป.) แต่จำเป็นต้องทำ ทั้งนี้เพราะมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งผลิตครูให้ออกไปสอนในโรงเรียนชนบท ซึ่งยังขาดแคลนครูอยู่อย่างมาก (เนื่องจาก พ.ร.บ. ประถมศึกษา ซึ่งประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2464 มีผล บังคับใช้ทุกตำบลในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2478) ปรากฏว่า นักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา สำเร็จออกไปเป็นครูตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480-2482 มีจำนวนถึง 307 คน

โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดหญิงชาวอยุธยาชอบเรียกโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่า “โรงเรียนประกาศ” หรือ “โรงเรียน ผักกาด” เพราะโรงเรียนนี้เป็นการฝึกหัดครูแผนกเกษตรกรรม นักเรียนทุกคนต้องทำแปลงขนาด 1×4 เมตร คนละ 4 แปลง ปลูกผักตลอดทั้งปี การย้ายสถานที่ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร จังหวัดพระนคร ศรีอยุธยา และการเปลี่ยนชื่อโรงเรียน พ.ศ. 2484 รัฐบาลมีนโยบายจะปรับปรุงการทำสุราและเมรัย จำหน่ายแก่ประชาชน นายปรีดี พนมยงค์ (หลวงประดิษฐมนูธรรม) เป็นรัฐมนตรีกระทรวงการคลังรับผิดชอบในเรื่องนี้ จึงขอเอาโรงงานต้มกลั่นสุราและเมรัยมาตั้งในจังหวัดนี้ หนึ่ง เพื่อความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ของบ้านเกิดของท่าน โดยเอามาตั้งที่กรมทหารเก่าเพราะเป็นสถานที่ที่มีความเหมาะสมที่สุด ขณะเดียวกันท่านก็คำนึงถึงความเจริญในด้านการศึกษาของจังหวัดเป็นอย่างยิ่ง กระทรวงการคลัง จึงอนุมัติให้จ่ายเงินทุน ปรับปรุงสรรพสามิต จำนวน 2 แสนบาท เป็นค่าชดเชยให้ไปสร้างโรงเรียน 5 โรงเรียน ที่ต้องย้ายออกจากกรมทหาร โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้ย้ายไปสร้างอยู่ในที่ราชพัสดุติดกับวัดวรโพธิ์

(ตรงที่เป็นโรงเรียน ประตูลัทธิปัจจุบัน) ในเนื้อที่ประมาณ 21 ไร่ ส่วนโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีย้ายไปอยู่ที่ตำบลหอรรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา เนื้อที่ประมาณ 14 ไร่ พ.ศ. 2491 โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา การจัดการศึกษาของโรงเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบการผลิตครู ดังนี้

1. หลักสูตร ครู ว. เปลี่ยนระเบียบใหม่ โดยรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนต่ออีก 2 ปี ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 - 2492

2. หลักสูตร ครู ป.บ. ก็เปลี่ยนแปลงระเบียบใหม่เช่นกัน คือ รับนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เข้าเรียนต่ออีก 3 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2490

3. หลักสูตรครูมูล ครู ป. นั้น โรงเรียนได้กลับมาเปิดสอน หลักสูตรนี้อีกกระยะหนึ่ง โดยรับนักเรียนที่สำเร็จมัธยมศึกษา ปีที่ 6 เข้าเรียนต่ออีก 1 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2490 - 2497 โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยาจึงเริ่มใช้ระบบการฝึกหัดครู แบบ 2 - 2 - 2 ของกรมการฝึกหัดครู ตั้งแต่ปีการศึกษา 2498 เป็นต้นมา การเรียน การสอน การวัดผล เปลี่ยนแปลงใหม่ ใช้ระบบหน่วยกิต โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา เริ่มต้นผลิตครู ป.กศ. ในปี พ.ศ. 2498 โดยรับนักเรียนที่เรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนต่อ 2 ปี โรงเรียนยังคงตั้งอยู่ที่เดิม จนถึงปี พ.ศ. 2509 จึงได้ย้ายสถานที่ตั้งใหม่

พ.ศ. 2509 โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยาได้ย้ายมาตั้งอยู่ ณ ที่ปัจจุบัน เลขที่ 96 ถนนโรจนะ มีเนื้อที่ประมาณ 150 ไร่เศษ (กรมการฝึกหัดครู ได้เจรจาตกลงขอแลกเปลี่ยนสถานที่กับกรมสามัญจึงให้โรงเรียนประตูลัทธิของกรมสามัญซึ่งตั้งอยู่ ณ ที่นี้ ย้ายไปตั้งอยู่ ณ ที่ตั้งของโรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา) ในปีนี้โรงเรียนได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2511 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศรวมโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา เข้ากับวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2517 เริ่มเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี (ค.บ.) หลักสูตร 2 ปี จากผู้มีวุฒิ ป.กศ. สูง ป.ม. หรือ พ.ม. โดยเปิดสอนในปีแรกนี้ 2 สาขา คือสาขาประถมศึกษา (วิชาเอกภาษาไทย) และสาขามัธยมศึกษา (วิชาเอกฟิสิกส์)

พ.ศ. 2519 เริ่มใช้หลักสูตรสภากาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 เปิดสอนระดับ ป.กศ. สูง หลักสูตร 2 ปี จากผู้มีวุฒิเดิม ป.กศ. ป.ป. ม.ศ. 5 และเปิดสอนระดับปริญญาตรี (ค.บ.) หลักสูตร 2 ปี จากผู้มีวุฒิเดิม ป.กศ. สูง ป.วส. ป.ม. และ พ.ม.

พ.ศ. 2523 เปิดสอนระดับปริญญา (ค.บ.) หลักสูตร 4 ปี รับจากผู้มีวุฒิเดิม ม.ศ. 5 ป.กศ. และ ป.ป.

พ.ศ. 2524 เริ่มใช้หลักสูตรสภาการศึกษา พ.ศ. 2524 เปิดสอน ระดับปริญญาตรี (ค.บ.) หลักสูตร 4 ปี รับจากผู้มีวุฒิเดิม ม.ศ.5, ป.กศ. และป.ป.

พ.ศ. 2526 เปิดรับนักศึกษา ป. กศ. สูง เทคนิคการอาชีพ เพิ่มเติม 6 วิชาเอก หลักสูตรนี้ เปิดสอนถึงปีการศึกษา 2527 เป็นปีสุดท้าย

พ.ศ. 2528 เริ่มเปิดหลักสูตรสาขาวิชาการอื่นๆ นอกเหนือจากสาขาวิชาชีพครู โดยเปิด หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต และศิลปศาสตรบัณฑิตพร้อมกับระดับอนุปริญญา ขณะเดียวกันก็ ยังคงเปิดหลักสูตรสาขาวิชาชีพครูครุศาสตรบัณฑิต ทั้งระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี และ 2 ปี ไปพร้อม ๆ กัน

พ.ศ. 2538 เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ คือ มีการปรับเปลี่ยน พ.ร.บ. วิทยาลัยครู เป็น พ.ร.บ. สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2538 วิทยาลัยครูทั่วประเทศมีอยู่ทั้งสิ้น 36 แห่ง ได้เปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันราชภัฏจากวิทยาลัยครู พระนครศรีอยุธยาเปลี่ยนมาเป็นสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดีจักรีนฤเบดินทรสยามมินทรราชิราชบรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานนาม “ราชภัฏ” และตรา หรือสัญลักษณ์ “ราชภัฏ” นับเป็น พระมหากรุณาธิคุณและเกียรติยศสูงสุดแก่ชาวสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ พระราชทานนาม “ราชภัฏ” หมายความว่า เป็นปราชญ์ของพระราชธา ตราสัญลักษณ์ราชภัฏ พิจารณาจากดวงตราพระราชลัญจกร ประจำพระองค์รัชกาลปัจจุบันเพื่อกำหนดรูปแบบสัญลักษณ์สถาบันราชภัฏ และได้รับพระราชทาน มาเป็นตราประจำสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ พระราชทาน ซึ่งมียาละเอียดที่สมควรนำมากล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้ คือ

เป็นรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ให้กำเนิดสถาบัน เป็นรูปแบบ ที่เป็นกลางเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นที่ตั้ง ธรรมชาติ และความสอดคล้องกับชื่อสถาบันราชภัฏที่ได้รับพระราชทาน สีของสัญลักษณ์ ประกอบด้วยสีต่าง ๆ จำนวน 5 สี สีน้ำเงิน แทนค่าสถาบันพระมหากษัตริย์ผู้ให้กำเนิด และพระราชทานนาม “สถาบันราชภัฏ” สีเขียว แทนแหล่งที่ตั้งของสถาบันทั้ง 36 แห่งในแหล่งธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม สีทอง แทนความเจริญรุ่งเรือง ทางภูมิปัญญา สีส้ม แทนค่าความเจริญรุ่งเรืองของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ก้าวไกลใน 36 แห่ง สีขาว แทนค่าความคิดบริสุทธิ์ของนักปราชญ์ แห่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏได้มีการปรับเปลี่ยน พ.ร.บ. สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 เป็น พ.ร.บ. มหาวิทยาลัย

ราชภัฏ พ.ศ. 2547 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ที่มีอยู่ทั้งสิ้น 41 แห่งทั่วประเทศได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยมีสถานภาพ เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาจึงเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา นับแต่นั้นมา (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. 2549 : 9 – 15)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2523 : 77-79) ได้ทำการศึกษาเรื่องสาเหตุการออกกลางคันของ นิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุการออกกลางคันสำคัญ อันดับหนึ่งคือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสม และไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอันเนื่องมาจากไม่ได้ใช้เวลา กับการศึกษาเล่าเรียน กล่าวคือ ไม่ดูหนังสือ ไม่ทำการบ้าน ไม่เข้าห้องเรียน หรือขาดเรียน เพราะชวนเพื่อนไปเที่ยว คีฬา สุนัข และเล่นการพนัน เป็นต้น

โสภา ผ่องชัยกุล (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาการออกกลางคันของนิสิต นักศึกษาในระดับปริญญาตรีคณะวิทยาศาสตร์พบว่า นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนี้มีความพอใจ กับคณะหรือสาขาวิชาที่สอบคัดเลือกได้ใหม่ สาเหตุในการออกกลางคันสูงสุด 3 อันดับแรกได้ดังนี้ คือต้องการออกไปสอบเข้าคณะหรือสาขาอื่น (ร้อยละ 40.00) ทดลองออกมาทำการสอบคัดเลือกใหม่ (ร้อยละ 36.12) และมองไม่เห็นแนวทางประกอบอาชีพ (ร้อยละ 35.52) การสำรวจความคิดเห็น ของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับคณะวิทยาศาสตร์ในสถาบันเดิม นิสิตระบุว่า รายวิชาที่จะต้องศึกษา แต่ละภาคการศึกษามีจำนวนมาก เนื้อหาในรายวิชามีส่วนซ้ำกับที่เรียน ชั้น ม.ศ. 4 และม.ศ.5 มาก ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละรายวิชาที่มีปริมาณพอดี วิธีการสอนเป็นแบบบรรยาย อุปกรณ์ การสอนรวมทั้งห้องปฏิบัติการมีปริมาณพอดีกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางวิชาการมีน้อย ความถี่ ของการร่วมกิจกรรมจะทำกันต่อเมื่อมีเวลา นิสิตนักศึกษามีความต้องการให้ปรับปรุงทางด้าน กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือวิชาเรียน หลักสูตร และเสนอแนะให้ทางมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ประสานงานกับหน่วยงานองค์การต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มีการลงทุนทางด้านวิทยาศาสตร์ มากขึ้น ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานยิ่งขึ้น เพื่อชักจูงให้นิสิตนักศึกษาไม่ ออกไปสอบคัดเลือกใหม่

ฉวีวรรณ วัฏฏานนท์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการออกกลางคันของนิสิต ระดับปริญญาโทบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : ภูมิหลังและการรับรู้สาเหตุ พบว่านิสิตที่ออก กลางคันแต่ละประเภทมีการรับรู้สาเหตุการออกกลางคันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านส่วนตัวและครอบครัว พบว่า ความกังวลในเรื่องต่าง ๆ เป็นสาเหตุสำคัญอันดับแรกของการรับรู้สาเหตุการออกกลางคันของนิสิตที่ออกกลางคันทุกประเภท แต่ปัญหาอื่น ๆ ทางด้านครอบครัวไม่ใช่สาเหตุสำคัญ

2. ด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า เพื่อนร่วมงานมีทัศนคติไม่ดีที่นิสิตได้มีโอกาสมาศึกษาต่อเป็นสาเหตุสำคัญอันดับแรกของการรับรู้สาเหตุการออกกลางคันของนิสิตที่ออกกลางคันทุกประเภท

3. ด้านการศึกษา พบว่า วิธีการสอนของอาจารย์ไม่น่าสนใจ เป็นสาเหตุสำคัญอันดับแรกของการรับรู้สาเหตุการออกกลางคันทุกประเภท และสำหรับนิสิตที่ลงทะเบียนวิทยานิพนธ์แล้ว พบว่า ต้องทำงานไปด้วยและทำวิทยานิพนธ์ไปด้วย ทำให้ไม่มีเวลาที่จะอุทิศให้กับการทำวิทยานิพนธ์อย่างเต็มที่ เป็นสาเหตุสำคัญอันดับแรกของการรับรู้สาเหตุการออกกลางคันของนิสิตที่ออกกลางคัน ที่ลงทะเบียนวิทยานิพนธ์แล้ว

4. การเปรียบเทียบการรับรู้สาเหตุการออกกลางคันของนิสิตที่มีประเภทการออกกลางคันแตกต่างกัน พบว่า นิสิตที่ออกกลางคันทั้ง 4 ประเภท มีการรับรู้สาเหตุการออกกลางคัน ด้านส่วนตัวและครอบครัว ด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการศึกษาพบว่า นิสิตที่ออกกลางคันทั้ง 4 ประเภทมีการรับรู้สาเหตุการออกกลางคันส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .01 และ .001

เสาวคนธ์ จันทรภูมิ (2529 : 51- 61) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ระหว่างปีการศึกษา 2524 - 2527 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันองค์ประกอบที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนเห็นว่าที่มีปัญหาอยู่ในระดับกลาง ได้แก่ ค่าเล่าเรียนแพง สอบตกบางวิชา ผลการเรียนอยู่เกณฑ์ต่ำ และสภาพแวดล้อมไม่ดี ต้องทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับครอบครัวนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ครอบครัวมีฐานะยากจน ไม่แน่ใจว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะมีงานทำ และเวลานักเรียนมีปัญหาในการเรียนผู้ปกครองช่วยเหลือไม่ได้ ไม่ค่อยเชื่อฟังคำตักเตือนของผู้ปกครอง ความคิดเห็นของนักเรียนเป็นดังนี้ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ค่าเล่าเรียนแพง ผู้ปกครองกู้ยืมเงินมาให้เรียน ไม่ชอบครูที่สอนเพราะใช้อารมณ์มากเกินไป และสอบตกบางรายวิชา ไม่แน่ใจว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะมีงานทำ ผู้ปกครองมีรายได้ไม่แน่นอนผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนปรากฏดังนี้ แผนกผ้า และเครื่องแต่งกายแผนกพาณิชยการ แผนกอาหารและโภชนาการ

และแผนกศิลปหัตถกรรม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนแผนกคหกรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่าง โดยที่ผู้ปกครองเห็นว่าเมืองคัมภ์ประกอบต่างๆที่เป็นปัญหามาก

ไทย ทิพย์สุวรรณกุล (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า เกี่ยวข้องกับการเลือกสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษา โดยศึกษารายละเอียดของลักษณะผู้เลือกในแต่ละวิชา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยนี้ ส่วนมากเป็นนักเรียนหญิงมีอายุ 18 ปี มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 65 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บิดาและมารดาต่างมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 1,000 บาท บิดาและมารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลือกสาขาวิชาแพทยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่เลือกในแต่ละสาขาวิชา มีลักษณะแตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ มีบางลักษณะเท่านั้นที่คล้ายคลึงกัน คือ อายุปฏิทิน ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา และระดับรายได้ของมารดา สาขาวิชาซึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้แก่ สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษา และสาขาวิชาจิตรศิลป์ ลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้าสัมพันธ์กับการเลือกสาขาวิชา ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และภูมิลำเนา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักศึกษา กับสถานภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ รุ่นปีการศึกษา 2528-2530 พบว่า นักศึกษาที่บิดามีอาชีพรับจ้างหรือพนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจมีอัตราร้อยละของการออกกลางคันเพราะการตกลูกมากกว่า

สาเหตุอื่น ๆ และมากกว่านักศึกษาที่บิดามีอาชีพเกษตร/ประมง รับราชการ ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย เมื่อศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาที่ผลการเรียนระดับมัธยมปลายต่ำกว่า 2.50 มีจำนวนการออกกลางคันเพราะการตกลูกมากกว่าการออกเพราะสาเหตุอื่น และนักศึกษาที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ออกกลางคันเพราะการตกลูกมากกว่าสาเหตุอื่น ๆ ส่วนนักศึกษาที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งวิธีสอบรวม และสอบตรงออกกลางคันเพราะการตกลูกน้อยกว่าสาเหตุอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับคณะปรากฏว่า นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์เพียงคณะเดียวที่มีจำนวนนักศึกษายกออกกลางคันเพราะการตกลูกมากกว่าสาเหตุอื่น ๆ

ดิเรก สุวรรณฤทธิ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาเพชรบูรณ์ระหว่างปีการศึกษา 2531- 2533 พบว่า สาเหตุการออกกลางคันตามความคิดของนักศึกษา คือ วัสดุฝึกงาน เครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกงานไม่เพียงพอ ขาดที่ปรึกษาทางด้านการเรียน ความรู้ที่ได้รับไม่สัมพันธ์กับการประกอบอาชีพ ห้องปฏิบัติงานและห้องเรียนไม่เพียงพอ

ไม่พอใจต่อผลการเรียน เพื่อนนักเรียนเกร การปกครองในวิทยาลัยเข้มงวดอุปกรณ์และสนามไม่เพียงพอ

ชวลิต พึ่งโกคา (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอาจารย์-อาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แผนกวิชาช่างเชื่อมและโลหะแผ่นกรมอาชีวศึกษา พบว่า ความคิดเห็นผู้สอนเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู-อาจารย์สรุปได้ดังนี้ ด้านสถานศึกษาคือ สภาพมลภาวะภายในโรงฝึกงาน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน คือ การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพ และความจำเป็นต่อการเรียนการสอน ด้านลักษณะของวิชาชีพและผู้เรียนคือ พื้นฐานความรู้ของของนักเรียนก่อนเข้ามาเรียน ด้านนโยบายการรับนักเรียนคือ การแนะแนวการศึกษาต่อด้านวิชาชีพให้กับโรงเรียนต้นสังกัด

อุไรรัตนา โพธิ์แก้ว (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 6 พ.ศ. 2536 พบว่า สาเหตุ 4 ด้าน ที่นักศึกษา ศิลปหัตถกรรม ระบุว่าสาเหตุการออกกลางคันเรียงลำดับความสำคัญดังนี้

1. ด้านตัวนักศึกษา สาเหตุที่สำคัญคือ ความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ แบ่งเวลาไม่เหมาะสม และขาดการเรียนบ่อย
2. ด้านสถานศึกษา สาเหตุที่สำคัญคือ วิทยาลัยเคร่งครัดเรื่องกฎระเบียบมากเกินไป ครูมีทัศนคติไม่ดีต่อนักศึกษาและครูสอนโดยใช้ภาษาที่เข้าใจยาก
3. ด้านครอบครัว สาเหตุที่สำคัญคือ รายได้ไม่เพียงพอในการสนับสนุนการเรียน ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ต่อนักศึกษาและผู้ปกครองให้นักศึกษาช่วยงานครอบครัว
4. ด้านสังคม สาเหตุที่สำคัญ คือ มีความขัดแย้งกับเพื่อน ฐานะแตกต่างและการดำเนินวิถีชีวิตแตกต่างกัน

ลำเพย สนธิ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนใน โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคกลาง ได้ค้นพบและเสนอวิธีการแก้ไข และแนวทางการปฏิบัติของปัญหาการออกกลางคัน ในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านตัวผู้เรียน ควรร่วมมือกันระหว่างบ้านกับโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาส่วนตัว โดยการแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องด้วยวิธีการที่นุ่มนวล
2. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนและความต้องการของผู้เรียน

3. ด้านบริการและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ควรร่วมมือกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน ในการติดตามเรื่องความประพฤติ ด้านครอบครัว ต้องให้ความรักความอบอุ่น ดูแลแนะนำให้เห็น ประโยชน์ของการเรียน

4. ด้านเศรษฐกิจและสังคม ควรจัดบริการผู้เสียผ้า อุปกรณ์การเรียนการสอน อาหาร กลางวันและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีรายได้

กนกอร พินิจอภิรักษ์ และคนอื่น ๆ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับและเปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการเลือกเข้าศึกษาต่อของนักเรียน โรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการเลือกเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน พณิชยการหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม ด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านครอบครัว อยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนด้านสถาบัน และด้านสังคม อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความ คิดเห็น เกี่ยวกับปัจจัยในการเลือกเข้าศึกษาต่อของนักเรียน โรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่ จังหวัด สงขลาจำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย ด้านเหตุผลส่วนตัวและด้านสังคม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสถาบันและด้านครอบครัว แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามตัวแปรภูมิภาค พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย ด้านสถาบันมีความคิดเห็นแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านครอบครัวมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ส่วนด้านเหตุผลส่วนตัวกับด้านสังคมมีความคิดเห็นไม่ แตกต่างกัน

มีนา สุนันตา (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาการเปรียบเทียบภูมิหลังทางการศึกษา อัตราการ ออกกลางคัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยนเรศวร ของนิสิตที่ผ่านการ คัดเลือกโดยวิธีรับตรงกับวิธีของทบวงมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า 1) นิสิตมหาวิทยาลัย นเรศวร ที่ผ่านการคัดเลือกโดยวิธีที่ต่างกันมีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, มารดามีระดับการศึกษาและอาชีพ และมีเจตคติต่อมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน 2) นิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวรที่ผ่านการคัดเลือกโดยวิธีที่ต่างกันมีอัตราการออกกลางคัน, มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนในปัจจุบัน และบิดามีระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน

บรรจง โอพาริ และคนอื่น ๆ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษา และการออกกลางคันตามความเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาสี่ด้าน คือ ปัจจัยเหตุผลส่วนตัว ปัจจัยด้านสถาบัน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสังคม เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบ

ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันด้านปัจจัยด้านการเรียน ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและครอบครัวและปัจจัยด้านบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย ตลอดจนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาตามความเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ปัจจัยด้านสถาบัน และปัจจัยด้านครอบครัวในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านสังคมอยู่ในระดับมาก นิสิตที่มีเพศต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาไม่แตกต่างกัน นิสิตที่มีประเภทการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นิสิตที่เข้าศึกษาในคณะต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตที่เลือกลำดับในการเข้าศึกษาต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นิสิตที่มีผลการเรียนเฉลี่ยถึงภาคเรียนสุดท้ายก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เลือกเข้าศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยทักษิณ คือ มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน มหาวิทยาลัยมีคณะและสาขาวิชาที่ต้องการเรียนและเสียค่าใช้จ่ายน้อย มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงอยู่ในระดับหนึ่งและเป็นที่ยอมรับของสังคม มีบรรยากาศน่าเรียน ร่มรื่นอบอุ่น สิ่งแวดล้อมดี เป็นมหาวิทยาลัยที่เล็กแต่มีคุณภาพ ครอบครัวสนับสนุนให้เรียนที่มหาวิทยาลัยทักษิณ เพราะอยู่ใกล้บ้าน อีกทั้งสามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียนได้ สังคมภายในมหาวิทยาลัยดี สังคมภายนอกให้ความเชื่อถือ เป็นสถาบันการศึกษาที่ช่วยเหลืองานสังคม และมีกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกับสังคมเสมอ เชื่อว่าจบจากมหาวิทยาลัยทักษิณไปแล้วหางานทำได้ง่ายและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่าง ๆ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันตามความเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจและครอบครัว อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัจจัยด้านการเรียนและปัจจัยด้านบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง นิสิตที่มีเพศ, ประเภทการคัดเลือก, คณะ, ผลการเรียนปัจจุบัน และผลการเรียนเฉลี่ยถึงภาคเรียนสุดท้ายก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันไม่แตกต่างกัน ส่วนนิสิตที่เลือกลำดับในการเข้าศึกษาต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคัน

คือ นิสิตอาจออกกลางคันเนื่องจากเห็นว่าไม่ถนัดไม่ชอบสาขาวิชาที่เรียน และ คิดว่าไม่เหมาะสมกับตนเอง พื้นฐานทางการเรียนเดิมไม่ดี สถิติปัญญาไม่ค่อยดีทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนและไม่รู้เรื่องเนื้อหาที่เรียนค่อนข้างยากและมีเนื้อหามากเกินไปไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ และไม่ได้รับ การยอมรับจากเพื่อน อาจารย์ไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแลนิสิต ครอบครัวมีรายได้น้อยฐานะไม่มั่นคงทำให้เกิดปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายไม่สามารถส่งเสียให้เรียนได้ ครอบครัวเป็นห่วงที่เรียนไกลบ้านจึงสนับสนุนให้เรียนใกล้บ้าน สภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยไม่ดีเสียงเหงา คับแคบไม่ร่มรื่น ไม่น่าเรียน อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่เอื้อต่อการเรียน

सानิตย์ โภคาพันธ์ และอุดมเดช ทาระหอม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องโครงการวิจัยและพัฒนาระบบระบบบริหารงานทะเบียนและสารสนเทศนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

ระบบบริหารงานทะเบียน และ งานการบริการสารสนเทศนักศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูลปริมาณมาก และในหน่วยของข้อมูลที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวเนื่องกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น งานการเงิน งานกิจการนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเงินใจ การรับทุน การศึกษาเรื่องของการกระทำความผิดต่างที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของสถานะภาพการเป็นนักศึกษา ดังนั้นระบบ จึงเป็นระบบที่ต้องการความรวดเร็ว ถูกต้อง ชัดเจน และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล การทำงานบนระบบเครือข่ายเครือข่ายคอมพิวเตอร์ แบบการเข้าถึงข้อมูลแบบ Client / Server ซึ่งเป็นการทำงานแบบฐานข้อมูลเดียว (Single database) ทำให้ผู้ใช้ระบบสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้หลาย ๆ ส่วนงาน ทำให้การทำงานเร็วขึ้น และข้อมูลเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งโปรแกรมนี้มีการเชื่อมโยง กับระบบงานอื่น ๆ เช่น งานระบบงบประมาณ งานบัญชี ระบบงานบุคลากร การจัดซื้อ-จัดจ้าง ได้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้สามารถนำสารสนเทศที่มีในระบบงานต่าง ๆ ไปใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ต่อการบริหาร และการบริการภายในองค์กรได้เป็นอย่างดี

นันทีณี ปาจิณะ (2546 : 23) ทำการศึกษาความต้องการในการใช้บริการศูนย์วิทยบริการของนักศึกษา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ งานบริการของห้องสมุด ว่างานบริการจัดเป็นหัวใจของห้องสมุด เพราะเป็นงานที่ต้องติดต่อกับผู้ใช้โดยตรง และใกล้ชิดกับผู้ใช้มากที่สุด ผู้ให้บริการจึงเป็นเหมือนตัวแทนของห้องสมุดที่จะสร้างทัศนคติให้แก่ผู้ใช้นานาชาติ หรือไม่เพียงใด งานทุกประเภทของสมุด ซึ่งได้แก่งานบริหารห้องสมุด งานเทคนิค ล้วนเป็นงานที่จัดดำเนินการขึ้นมาเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ทั้งสิ้น ภาพพจน์ของห้องสมุดจะดีหรือไม่เพียงไรขึ้นอยู่กับงานบริการ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะต้องถือหลักว่า บริการของห้องสมุดจะเป็นเหมือนกระจกเงาสະတ้อนให้เห็นระบบงานทุกประเภทของห้องสมุดด้วย

ภavana ศศิฤกษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจักทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษา ในจังหวัดอุดรดิคต์ ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการจักทุนการศึกษาด้านการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์สถาบันอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจักทุนการศึกษาเห็นด้วยกับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครเพื่อขอรับทุนการศึกษาหลายรูปแบบและทั่วถึง มีอาคารสถานที่สำหรับการจักทุนและการสำรวจความต้องการของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลศึกษาต่อไป ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์สถาบันอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจักทุนการศึกษาเห็นด้วยกับการจักเจ้าหน้าที่อาจารย์ที่รับผิดชอบมีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ระเบียบขั้นตอนในการจักทุนการศึกษา ทำให้นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์มีโอกาสเรียนต่อเพิ่มมากขึ้น ด้านการติดตามและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์สถาบันอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจักทุนการศึกษา เห็นด้วยกับการติดตามผลการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนอาชีวศึกษาและพบว่า ทำให้นักเรียนมีโอกาสเรียนต่อในระดับสูงขึ้น

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจักทุนการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ในสถาบันอาชีวศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการจักทุนการศึกษา ด้านการวางแผนพบว่า บุคลากรไม่เพียงพอและเหมาะสมเนื่องจากอาจมีภาระหน้าที่ในด้านการสอนและการสำรวจความต้องการของนักเรียนที่สมัครขอรับทุนยังขาดความชัดเจน ด้านการดำเนินงานพบว่า การจักทุนการศึกษา ยังไม่มีความหลากหลาย การจักสรรยังไม่เหมาะสมตามความจำเป็นของแต่ละประเภท ด้านการติดตามและประเมินผลพบว่ามีปัญหาบ่อยในการที่นักเรียนนำเงินทุนการศึกษาไปใช้จ่ายไม่เหมาะสม

3. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์สถาบันอาชีวศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการจักทุนการศึกษา สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดอุดรดิคต์พบว่า ทุนการศึกษา มีส่วนทำให้นักเรียนมีโอกาสเรียนต่อสูงขึ้น ทำให้นักเรียนมีกำลังใจ ตั้งใจเรียนและมีผลการเรียนดีขึ้น ควรมีการจักทุนการศึกษาต่อไป และควรเพิ่มจำนวนเงินทุนให้มากขึ้น เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ ของนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาพบว่า แม้จะได้รับทุน แต่ก็ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ไม่ว่าจะเป็นการเรียน ด้านการใช้จ่ายส่วนตัว รวมทั้งอุปกรณ์ตำราเรียนเป็นต้น ส่วนปัญหาของนักเรียนที่ไม่ได้รับทุนการศึกษาพบว่า นักเรียนพยายามหางานพิเศษทำหลังเลิกเรียน วันหยุด หรือช่วงปิดภาคเรียน บางครั้งทำให้เกิดความท้อแท้เบื่อหน่ายในการดำเนินชีวิต ควรตัดหรือยกเลิกการให้เงินทุนกับนักเรียนที่ได้รับทุนแล้วไม่ปฏิบัติตามกฎควรคัดสรรการให้ทุนแต่ละประเภทโดยพิจารณานักเรียนจากการขาดแคลนทุนทรัพย์หรือยากจนจริง ๆ และมีผลการเรียนปานกลาง

ภุมริน บุญทวี (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาและศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของนักศึกษาที่เป็นสาเหตุการออกกลางคัน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนอย่างมาก นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความคาดหวังที่ครอบครัวมีต่อนักศึกษา การที่พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่เชื่อมั่นและไว้วางใจลูกมีผลทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการเรียน นอกจากนี้การที่เพื่อนและครูไม่เชื่อมั่นในตัวนักศึกษามีผลทำให้ความสามารถในการเรียนและการใช้ชีวิต การได้ยินหรือการตอกย้ำถึงความสามารถดังกล่าวมีผลทำให้นักศึกษาท้อแท้ และไม่ต้องการความสำเร็จอีกต่อไป

พฤติกรรมทางสังคมที่แสดงออกในกลุ่มนักศึกษา อาทิเช่น การเลียนแบบเพื่อนในการอยู่หอพัก การเที่ยวกลางคืน ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนจนกระทั่งนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การใช้ยาเสพติด การแสดงออกในทางที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การเข้าร่วมแก๊งมอเตอร์ไซด์ การแต่งกายเฉพาะกลุ่ม หรือภาษาพูดที่แสดงถึงความสนิทสนมกันภายในกลุ่ม การทะเลาะวิวาทกับกลุ่มอื่น ๆ พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคัน ผู้วิจัยยังพบอีกว่า พฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงออกมาเพื่อเรียกร้องความสนใจจากคนภายนอกให้หันมามองเห็นพลังของกลุ่ม เนื่องจากชีวิตส่วนตัวของนักศึกษาไม่ได้รับความสนใจจากคนรอบข้าง และครอบครัวไม่เห็นความสำคัญของเขา การเข้าร่วมกลุ่มจึงเป็นสิ่งที่นักศึกษาเหล่านี้ต้องการ พฤติกรรมเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู การขัดเกลาทางสังคมที่มีพ่อแม่มีต่อนักศึกษา และปัญหาภายในครอบครัว เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมากเกินไป เป็นผลเสียต่อการสร้างตัวตน ของนักศึกษาวัยรุ่นที่ต้องการค้นแบบที่เหมาะสม ซึ่งทั้งพ่อแม่และสถาบันการศึกษาพึงให้ความสำคัญและทำความเข้าใจอย่างมาก มิฉะนั้นนักศึกษาก็จะแสวงหาต้นแบบจากบุคคลอื่น

เอกบุตร อยู่สุข (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพพุทธมณฑล ในปีการศึกษา 2546-2548 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักศึกษา สรุปได้ดังนี้ ด้านสถานศึกษา คือไม่มีคู่มือหลักสูตรและไม่มีรถประจำทางผ่านหน้าสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนคือ หลักสูตรที่ใช้ไม่เหมาะสม เนื้อหาวิชาที่นักศึกษาเรียนไม่มีความเหมาะสม ด้านลักษณะของวิชาชีพและผู้เรียน คือ นักศึกษาไม่มีความศรัทธาต่อวิชาชีพ ด้านนโยบายการรับนักศึกษาเข้าเรียนต่อ คือ มีการปฏิบัติตามนโยบายการรับนักศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งบางนโยบายไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมและท้องถิ่น ด้านครอบครัว คือ ครอบครัวแตกแยก

และมีความขัดแย้งระหว่างบุคคลในครอบครัว ด้านนักศึกษา คือ ไม่ชอบเรียนในบางรายวิชา ด้านครู-อาจารย์ ที่สอนวิชาสามัญ คือ งานที่มอบหมายมีมากเกินไป ไม่ใช่เกณฑ์การวัดผลตามระเบียบ ด้านครู-อาจารย์ที่สอนวิชาชีพ คือ เข้าและเลิกสอนไม่ตรงต่อเวลา ขาดสัมพันธภาพและความเป็นกันเองกับนักศึกษา ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพที่เรียน คือ ประกอบอาชีพส่วนตัวได้ยาก เป็นอาชีพที่ใช้ความคิดมาก ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา คือ นักศึกษาไม่ได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิดจากอาจารย์ที่ปรึกษา อุปกรณ์กีฬาและสนามกีฬาไม่เพียงพอ โรงอาหารคับแคบและการบริการน้ำดื่มไม่เพียงพอ ด้านแผนกวิชาที่เรียน คือ เครื่องมือ อุปกรณ์การฝึกงานล้าสมัย เครื่องมือ อุปกรณ์การฝึกงานไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

สุภาพร อัสวีโรจน์ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดของนักศึกษาหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง) คณะเทคโนโลยีและการจัดการอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า การขาดการวางแผนการเรียนที่ดีเป็นสาเหตุการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดมากที่สุด ส่วนด้านทัศนคติต่อสาขาวิชา พบว่าเนื้อหาวิชาที่เรียนไม่เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน และเมื่อเข้ามาเรียนแล้วพบว่าหลักสูตรไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่าคุณภาพของนักศึกษาที่รับเข้ามามีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอต้องใช้เวลา ในการทำความเข้าใจและปรับตัวมากขึ้น เมื่อมีปัญหาไม่กล้าซักถามอาจารย์ที่ปรึกษา การทดสอบสมมติฐานพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลา ที่หลักสูตรกำหนด ในภาพรวมแต่ละองค์ประกอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

เสาวนีย์ ดิษฐ์พันธ์ (2521 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาโอกาสการสำเร็จการศึกษาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีภูมิลำเนาต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตหญิงมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาสูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญ ในทางตรงกันข้ามนิสิตชายมีโอกาสสำเร็จการศึกษาหลังกำหนดเวลา และมีโอกาสออกกลางคันสูงกว่านิสิตหญิงอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรมมีโอกาสออกกลางคันสูงกว่านิสิตที่บิดามีอาชีพรับราชการ อาชีพค้าขาย หรือเจ้าของกิจการ อย่างมีนัยสำคัญ นิสิตที่มารดามีอาชีพเกษตรกรรมมีโอกาสออกกลางคันสูงกว่ามารดาที่เป็นคหบดี รับราชการ ค้าขาย และเจ้าของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ

อารี ผสานสินธุวงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2549 คือการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา ในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา 2) ปัญหาจากบุคคล

แวดล้อม 3) ปัญหาของสถานศึกษา 4) ปัญหาด้านสังคม และการศึกษาความสัมพันธ์สาเหตุ การออกกลางคันของแต่ละด้านของปัญหาตามสภาพภูมิหลังของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

1. สาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2549 สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา อันดับสอง ปัญหาบุคคลแวดล้อม อันดับสาม ปัญหาสถานศึกษา และอันดับสุดท้ายปัญหาด้านสังคม โดยเรียงความสำคัญ สามอันดับแรกได้แก่

1.1 ปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา อันดับหนึ่งคือ ดิถภารกิจทางอาชีพจึงมาเรียนไม่ได้ อันดับสองคือ ต้องช่วยเหลือทางบ้านจึงไม่มีเวลาเรียน และ อันดับสามคือ ต้องการออกไปศึกษาต่อที่อื่น

1.2 ปัญหาบุคคลแวดล้อม อันดับหนึ่งคือ ไม่มีเวลาเรียนเพราะดิถภารกิจหน้าที่ทางครอบครัว อันดับสองคือ รายได้ของบิดาและมารดา อันดับสามคือ เพื่อนชักจูง

1.3 ปัญหาสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย คือ

1.3.1 ด้านหลักสูตร อันดับหนึ่งคือ เนื้อหาที่เรียนยากเกินไป อันดับสองคือ ไม่มีคณะ/สาขาวิชาที่ให้เลือกรเรียนตามความต้องการ อันดับสามคือ หลักสูตรที่เปิดสอนไม่มีความทันสมัย

1.3.2 ด้านผู้สอนและวิธีการสอน อันดับหนึ่งคือ อาจารย์ออกข้อสอบยากเกินไป อันดับสองคือ อาจารย์สอนไม่เข้าใจ อันดับสามคือ อาจารย์สอนเร็วและรวบรัดเกินไปจนเรียนไม่เข้าใจ

1.3.3 ด้านการบริหารและการสนับสนุนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน อันดับหนึ่งคือ สถานที่พักผ่อนภายในมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอ อันดับสองคือ ไม่มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้จัดการเรียนการสอน อันดับสามคือ อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ

1.4 ปัญหาด้านสังคม อันดับหนึ่งคือ อาจารย์ขาดความเอาใจใส่และความสัมพันธ์ที่ดีต่อนักศึกษา อันดับสองคือ ปรับตัวเข้ากับเพื่อนในชั้นเรียนไม่ได้ อันดับสามคือ ปัญหาจากการคบเพื่อนต่างเพศ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า

2.1 มูลเหตุในการสมัครเรียนมีความสัมพันธ์กับสาเหตุการออกกลางคันเกี่ยวกับปัญหาบุคคลแวดล้อม

2.2 อาชีพหลักของบิดามีความสัมพันธ์กับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวและปัญหาจากสถานศึกษาด้านหลักสูตร

2.3 อาชีพหลักของมารดามีความสัมพันธ์กับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวและปัญหาด้านสังคม

2.4 อาชีพหลักของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว ปัญหาบุคคลแวดล้อม และปัญหาสถานศึกษาด้านหลักสูตร

วัชรวิ ตรีตระกูลงามและคนอื่น ๆ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการออกกลางคันของนักศึกษาภาคปกติในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายมากกว่าหญิง มีอายุระหว่าง 19-21 ปีมากที่สุด บิดามารดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด มีรายได้เดือนละ 30,000 บาทขึ้นไปจำนวนสูงสุด และมีจำนวนพี่น้อง 2 คน มากที่สุด ขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะอยู่หอพัก คอนโด และอพาร์ทเมนต์กับเพื่อน โดยผลการเรียนเฉลี่ยในระดับมัธยมปลายอยู่ระหว่าง 2.01-2.50 มากที่สุด และเรียนโปรแกรมบริหารธุรกิจมากที่สุด ทั้งนี้ก่อนออกจากมหาวิทยาลัยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปี 2 และมีผลการเรียนก่อนออกจากมหาวิทยาลัยระหว่าง 1.00-1.50 ส่วนเหตุผลที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคันมากที่สุด คือ มีปัญหาด้านการเรียน

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคันของนักศึกษา สรุปได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านนักศึกษาโดยภาพรวม พบว่า การมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคันในระดับมาก ส่วนในระดับกลางได้แก่ การขาดเรียนมากจนหมดสิทธิ์สอบ และไม่มีเพื่อนที่สามารถปรึกษาได้ ส่วนที่มีผลกระทบน้อยที่สุด คือ การติดยาเสพติด เมื่อแยกพิจารณาเป็น 2 กลุ่ม ปรากฏว่า กลุ่มที่มหาวิทยาลัยให้ออกมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบในระดับมาก 2 ปัจจัย คือ มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์และขาดเรียนมากจนหมดสิทธิ์สอบ ส่วนกลุ่มที่ขอลาออกเองไม่มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบในระดับมากเลย

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัวโดยภาพรวมพบว่า มีเพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคันในระดับปานกลางคือปัจจัยค่าใช้จ่าย ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ มีผลกระทบน้อย และน้อยที่สุด เมื่อแยกพิจารณาเป็น 2 กลุ่ม ปรากฏว่า กลุ่มที่มหาวิทยาลัยให้ออกมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบในระดับปานกลาง 2 ปัจจัย คือ ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายและบิดามารดาไม่มีเวลาให้ ส่วนกลุ่มที่ขอลาออกเองทุกปัจจัยส่งผลกระทบน้อยและน้อยที่สุด

2.3 ปัจจัยด้านการเรียนการสอน แบ่งเป็น 3 ปัจจัยย่อยดังนี้

2.3.1 อาจารย์ผู้สอน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคันระดับมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่ม คือ ผู้สอนไม่มีเทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจ ส่วนผลกระทบในระดับมากมี 2

ปัจจัยคือ การให้งานมากเกินไปจนเกิดความท้อแท้และผู้สอนเคร่งเครียดมากเกินไป เมื่อแยกพิจารณาปรากฏว่า กลุ่มที่มหาวิทยาลัยให้ออกมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบในระดับมากถึง 5 ปัจจัย โดยปัจจัยที่มีคะแนนสูงสุดคือ ไม่มีเทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจ ส่วนกลุ่มที่ขอลาออกเอง ทุกปัจจัยส่งผลกระทบในระดับปานกลางทั้งหมด โดยปัจจัยที่มีคะแนนสูงสุดคือ ให้งานมากจนเกิดความท้อแท้

2.3.2 อาจารย์ที่ปรึกษาพบว่า พบว่า ปัจจัยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อการออกกลางคัน ในระดับปานกลางทั้ง 2 กลุ่ม เมื่อแยกพิจารณาปรากฏว่า กลุ่มที่มหาวิทยาลัยให้ออกมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบในระดับมาก 2 ปัจจัย คือ ไม่มีจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาและมีความรู้เรื่องบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาน้อย ส่วนกลุ่มที่ขอลาออกเองไม่มีปัจจัยใดส่งผลกระทบในระดับมากเลย โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบระดับปานกลางที่มีคะแนนสูงสุด คือมีความรู้เรื่องบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาน้อย

2.3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ พบว่า ปัจจัยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อการออกกลางคันในระดับปานกลางและน้อยของทั้ง 2 กลุ่ม เมื่อแยกพิจารณาปรากฏว่ากลุ่มที่มหาวิทยาลัยให้ออกมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบในระดับมาก คือ บุคลากรที่ให้บริการขาดมนุษยสัมพันธ์ ส่วนกลุ่มที่ขอลาออกเองปัจจัยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบในระดับปานกลางและระดับน้อย

3. ความคาดหวังที่มีต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการออกกลางคันในภาพรวมส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาปรากฏว่ากลุ่มที่มหาวิทยาลัยให้ออกมีความคาดหวังในระดับมากทุกข้อ โดยปัจจัยที่คาดหวังสูงสุดคือ เมื่อมีปัญหาด้านการเรียนจะได้รับการช่วยเหลือโดยเร็ว ส่วนกลุ่มที่ขอลาออกเองมีความคาดหวังในระดับปานกลางทุกข้อโดยปัจจัยที่คาดหวังสูงสุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้เรื่องหลักสูตรดีสามารถให้คำแนะนำได้

4. ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยพัฒนา และปรับปรุง เพื่อป้องกันปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษา

4.1 อาจารย์ผู้สอน : เข้าใจถึงความแตกต่างของนักศึกษาพร้อมให้ความช่วยเหลือเรื่องการเรียน ปรับปรุงการสอนให้ไม่น่าเบื่อ อธิบายให้นักศึกษาเข้าใจได้โดยง่ายและใจเย็นไม่ดูถูกนักศึกษา พุดจาไปเพราะ

4.2 อาจารย์ที่ปรึกษา : มีเวลาให้นักศึกษาได้พบ ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษามีปัญหา และต้องเข้าใจหลักสูตรที่เป็นที่ปรึกษา

4.3 ฝ่ายกิจการนักศึกษา : บอกข่าวสารให้นักศึกษาได้รับรู้ทั่วทุกศูนย์การศึกษา เพิ่มการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักศึกษาร่วมมือกันมากขึ้น ตลอดจนปรับปรุงกิจกรรมให้เป็นประโยชน์และน่าสนใจ

4.4 การให้บริการต่างๆของมหาวิทยาลัย : ปรับปรุงการให้บริการของเจ้าหน้าที่และแก้ไขปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

โจเซฟ (Joseph. 1972 : 2248-A) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาโรงเรียนเทคนิคอาชีวะในรัฐหลุยเซียนา พบว่าสาเหตุส่วนใหญ่จะอยู่ในด้านส่วนตัวและครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาต่ำ สุขภาพไม่ดี เกิดความเจ็บป่วยทั้งตัวนักศึกษาเองหรือบุคคลในครอบครัว ต้องการออกไปประกอบอาชีพหรือออกไปเพื่อสมรส และปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ นักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจเรียนและไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน สำหรับสาเหตุในด้านอื่น ๆ ได้แก่ การบริการของโรงเรียนไม่ดี เครื่องมือและบุคลากรไม่เพียงพอ และขาดการฝึกฝนในวิชาชีพ

ลอว์เรน (Lawrence. 1976) ได้ศึกษาวิเคราะห์คุณภาพของการจัดระบบโรงเรียนคุณลักษณะและพฤติกรรมการปรับตัวของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลที่มีอัตราออกกลางคันสูงเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนรัฐบาลที่มีอัตราออกกลางคันต่ำ ในรัฐโอคลาโฮมาพบว่า นักเรียนขาดความสัมพันธ์และมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ไม่ค่อยมีสิทธิมีเสียง มีความเฉื่อยชา ซึ่งเป็นตัวการทำให้การปรับตัว การเรียนรู้สังคม การติดต่อข้อความกับนักเรียนลดลงไปด้วย และโรงเรียนเหล่านั้นมีแนวโน้มที่จะแยกกลุ่มเด็กภายในโรงเรียน ไม่ตระหนักในเป้าหมายของโรงเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการบริหารโรงเรียน และการปรับปรุงการพัฒนาโรงเรียนมีน้อย ตัวแปรอื่นนอกเหนือจากนี้ ที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ การถูกบังคับให้ลดลงทะเบียนนักเรียน

เพย์ดราฟรา (Paydrifar. 1977 : 3322-A) ได้วิเคราะห์วิจัยศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการศึกษาของนักศึกษาที่ออกกลางคัน โดยพบว่าองค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษายกเว้นเพศและเชื้อชาติ คือสถานภาพของครอบครัว ความสมบูรณ์ในด้านจิตใจ สถานภาพการสมรส แรงจูงใจในการศึกษา ผลการเรียนและความพึงพอใจในสถาบัน

เบนเนตต์ (Bennett. 1992 : 6561-A) ได้ทำการวิจัยศึกษาการออกกลางคัน การหยุดเรียนและการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในวิทยาลัยเฟรดฮาร์ดแมน (Freedharderman college) ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันคือ ทัศนคติต่อการเมืองและสังคม อิทธิพลจากผู้ปกครอง และพื้นความรู้เดิมของนักศึกษา

ฮาสมิลเลอร์ (Hassmiller. 1979 : 314-A) การวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของนักศึกษา และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อตัวนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่และนักศึกษาที่ออกกลางคัน โดยศึกษาพื้นฐานของนักศึกษาที่ออกกลางคัน โดยใช้แบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางการศึกษา และบุคลิกภาพกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่สอบผ่านทุกระดับ และนักศึกษาที่ออกกลางคัน จำนวน 729 คน พบว่า

1. อัตราการออกกลางคันของหลักสูตรทุกรายวิชาเฉลี่ย 43.5%
2. นักศึกษาที่เข้าใจในความต้องการของตนเอง จะช่วยลดปัญหาการออกกลางคัน
3. การยึดหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอน มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา

รูช (Roush. 1979 : 1307-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสูญเปล่าทางการศึกษาของนักศึกษาที่กำลังศึกษา และที่ออกกลางคัน ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการออกกลางคันเป็นผลมาจากการที่นักศึกษาไม่ใช้บริการให้คำปรึกษา นักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำในภาคเรียนแรกมีแนวโน้ม ที่จะออกกลางคัน เพศหญิงมีแนวโน้มในการออกกลางคันมากกว่าเพศชาย และนักศึกษาที่เดินทางกลับไปเยี่ยมบ้านทุก ๆ สัปดาห์มีแนวโน้มในการออกกลางคันสูง นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่มีอายุสูงกว่ามาตรฐานในชั้นเรียนนั้น ๆ มีผลการเรียนที่อ่อน นอกจากนี้ยังพบว่าสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนชายมักมาจากองค์ประกอบทางโรงเรียน ส่วนนักเรียนหญิงมักเกี่ยวข้องกับการแต่งงาน

จอห์นสัน (Johnson. 1981 : 569-570-A) ผลการวิจัยเรื่อง ความสูญเปล่าของนักศึกษา ปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยบาคเกอร์ (Barker University) โดยศึกษาความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่ยังคงศึกษาอยู่ และนักศึกษาที่ออกกลางคันใน ค.ศ. 1975 และ ค.ศ. 1978 โดยศึกษาถึงเรื่องสถานภาพทางการเงิน สถานภาพทางสังคม แรงจูงใจ และความสามารถทางด้านวิชาการของนักศึกษา พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคันคือผลของการเรียน สถานภาพทางอาชีพของผู้ปกครอง ค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษา การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ และการพบปะเพื่อการปรับตัวเข้ากับกลุ่ม

ดัลเนียก (Dukniak. 1982 : 3455-A-3456-A) ได้ทำการสำรวจสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยมอนทานา ผลการสำรวจพบว่าอัตราการออกกลางคันของนักศึกษาชายมีมากกว่าหญิง นักศึกษาที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียนจะมีการออกกลางคันสูง และนักศึกษาที่ไม่สามารถตัดสินใจเลือกเรียนวิชาใดจะมีอัตราการออกกลางคันสูงกว่านักศึกษาที่เลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนชอบและถนัด

แคทเทอร์รัลล์ (Catterall. 1986 : 147-148) ได้วิจัยเรื่องสังคมเศรษฐกิจเป็นผลกระทบต่อการศึกษาของนักศึกษา พบว่า การศึกษาของบิดามารดา การช่วยงานครอบครัวมี

ความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน ในขณะที่อาชีพของบิดามารดาและรายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันแต่อย่างใด จากการที่การศึกษาของบิดามารดาและรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียนนั้น อาจเป็นเพราะว่ายิ่งผู้ปกครอง มีการศึกษาสูงขึ้นก็จะส่งผลให้มีรายได้สูงขึ้น และเมื่อมีรายได้สูงขึ้นก็จะทำให้สามารถสนับสนุนการศึกษาของบุตรได้ การออกกลางคันของนักเรียนก็จะมีแนวโน้มลดลง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าสาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน แบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ด้านตัวนักศึกษา สาเหตุที่สำคัญ คือ พื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ แบ่งเวลาในการเรียนไม่เหมาะสม เรียนในสาขาวิชาที่ไม่ได้สมัครใจ ขาดที่ปรึกษาด้านการเรียน ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี
2. ด้านเศรษฐกิจและสังคม สาเหตุที่สำคัญคือ ครอบครัวมีฐานะยากจน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่เพียงพอ มีความขัดแย้งกับเพื่อน
3. ด้านครอบครัวสาเหตุที่สำคัญ คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว
4. ด้านสถาบัน สาเหตุที่สำคัญ คือ ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนใหม่ไม่ได้ ค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อสถาบัน